

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

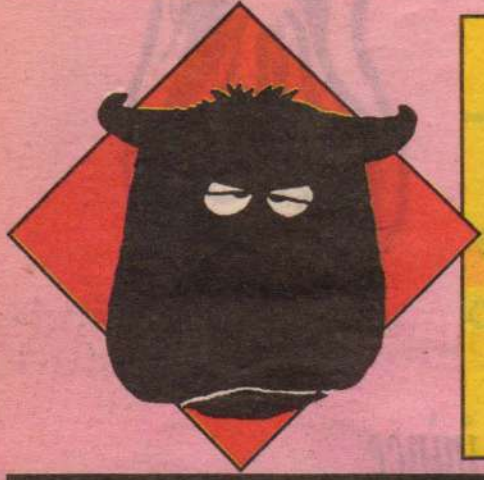
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ

26 TEMMUZ 1996 CUMA SAYI:12 FİYATI: 60.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

biz ayrı dünyaların insanlarıyız sevgilim

CAN YÜCEL

Çöp Üstüne
Hesap Kitap

Hiç yoktan inme inince

Filinta delikanlıya

Anası otuz yıllık matematik hocası

Maliyecilerden daha iyi anlıyor hesabı

Oğlunu tedaviye para bulabilmek için

Zenginleştirmeye aht ediyor

Memleket çöplüğünü

Kuzguncuk 1996

ORHAN PAMUK

Martı Kıyıda Ölür

Neden ölüyor, bilmiyorum.
Tüyleri kırçıl kırçıl, dağınık.

Martı kıyıda ölüyor. Tek başına. Burnu çakıltaşlarının üzerine düşmüş. Gözleri kederli ve hasta. Yanıbaşında kayalara vuran dalgalar. Rüzgar şimdiden ölüleşmiş uzun tüylerini kırıdlatıyor. Martının gözleri bir an beni izliyor. Sabahın erken bir saati, rüzgar serin. Her şey canlı yukarıda, gökte başka martılar. Bu ölen yavru martı.

Beni görünce martı bir an kalkmaya çalışıyor. Ayakları gövdesinin altında umutsuzca kıpırdanıyor. Karnı yukarı doğru yükseliyor, ama gagası çakıltaşlarından kalkmıyor. Bu gayret sırasın-

da gözlerinde bir anlam beliriyor. Derken gövdesi çakıltaşlarına sanki daha da yayılarak ölümcül şekline dönüyor. Gözlerinin anlamı bulutlar ve dalgınlıklar arasında kayboluyor. Besbelli, martı ölüyor.

Neden ölüyor, bilmiyorum. Tüyleri kırçıl kırçıl, dağınık. Bu mevsim de her mevsim gibi, doğan, büyüyen, uçmayı deneyen pek çok yavru martı gördüm. Dün bir tanesi rüzgara ve dalgalara karşı denizin iki karış üzerinden coşkuyla uçuyordu. Uçmayı öğrenen martıların havada çizdiği kesintisiz ve pervasız yaylarla. Bu yavrunun, sonra far-

İllüstrasyon: Orhan Pamuk

kettim, kanadı kırık. Yalnız kanadı değil, sanki bütün gövdesi kırık.

Yaz sabahı, serinlikte, tepenizde öteki martılar neşe ve hırsıyla öterken ölmek zor olmalı. Ama yavru martı ölmüyor da hayattan korunuyor gibi. Belki bir şeyler sezmişti, belki bir şeyler istemişti, pek azı oldu, hiçbiri olmadı. Bir martı ne düşünür, ne hisseder? Gözlerinin çevresinde ölüme alışan ihtiyarlar gibi bir keder. Ölmek sanki bir çeşit yorganın içine girivermek. Brakın, bırakın da gıdivereyim, der gibi.

Gene de, ona yukarıdaki arsız martılardan daha yakın olmaktan memnunum. Buraya, bu ıssız sahile denize girmeye geldim, aceleci, düşünceli ve elimde bir avlu. Şimdi durdum martıya bakıyorum. Sessizce, saygıyla. Çıplak ayaklarımın altında çakıltaşları, koca

bir dünya. Martının ölümünü sezdirenen şey kırık kanatlarından çok gözleri.

Bir zamanlar pek çok şeyi görmüş-tü, pek çok şeye dikkat etmişti, bilirsiniz. Şimdi artık bir mevsimde ihtiyarlar gibi yoruldu, yorulduğu için de sanki dertli. Yavaş yavaş her şeyi bırakıyor. Anlamıyorum, yukarıdaki öteki martılar onun için mi bağıırıyor. Denizin uğultusu ölümü sanki kolaylaştırıyor.

Sonra, çok sonra, altı saat sonra çakıltaşlı sahile yeniden döndüğümde martı ölmüştü. Bir kanadı uçar gibi açılmış, gövdesi yana yatıp devrilmiş, sonuna kadar açılmış tek gözü güneşe bomboş bakıyor. Tepesinde uçan başka martı yok.

Hiçbir şey olmamış gibi serin denize koşarak girdim.

İmza: bir dost

(met-üst'ün sayfası)

kendi kendisine, sesli sesli konuşan, hızlı ve telaşlı adımlarla yürüyen, dışardan bakanlarca basitçe "deli" diye adlandırılan birtakım insanlar var

ve onlar, toplumun barometresi gibidirler.. ve onlar, birer canlı imdat kolu, birer alarm çığı, birer acı sinyali, birer canlı s.o.s'ler.. ve onlar, hayat vurgun yiyince birdenbire çoğalırlar.. çoğumuz şu sıra topyekün,

kimimiz içten içe, kimimiz uluorta ve kendi kendisine, sesli sesli konuşan, hızlı ve telaşlı adımlarla yürüyen, dışarıdan bakanlar için basitçe "deli" diye adlandırılan birtakım insanlar olmadık mı.. olduk

ki onlar, bir depremi önceden haber verirler.. ki onlar, bir çığı, bir seli gelmeden görürler.. ki onlar şu sıra içeride-dışarıda, dünyadan daha çoklar

ki onlar, içimizin dışarıya vuran zırlıplak halleri.. ki onlar, avaz avaz.. ki onlar, ki de ne lan, hayatın ta kendisileri işte.. ne edebiyat yapıyorsun salak

ne derler bu, kendi kendisine, sesli sesli konuşan, hızlı ve telaşlı adımlarla yürüyen, dışarıdan bakanlarca, basitçe "deli" diye adlandırılan bu (bu arada ne çok bu kullandık) bu bir bu takım bu insanlar

neler demezler ki..

zivanadan çıkmışlardır.. hep küfür ederler.. gözleri çakmak çakmak bakar.. (çakmak dedim de kutlu'nun çaldığı çakmakların hesabını kim verecek) bakanları paramparça eder.. bir tüy naifliğinde (ne demekse) ve fakat farkedenin içini zangır zungır, zingar zenger ve ötesi titreten bir sızıya sahipler.. (bir şey anlamadım ama, olsun)

evet, zararsızlar, zararsızdırlar.. ve fekat, en az bin yangın kadar zararsızdırlar.. ya da tersi.. neyin tersi.. neyse.. evet, aslında yoktur.. ve fekat, en az, bin kayıp kadar yoktur.. evet, hiçtirler.. ve fekat, en az

bin dünya'nın avlularını dolduracak güvercinler kadar hiçtirler.. (belki de böyle bir şey yok.. hijyenik bir insan olduğum için ben uyduruyorum bütün bunları.. ya da tersi.. neyin tersi lan)

habire volta atarlar.. içerileri dışarılarına vurmuş birer hapishane'dirler.. (bu dirler ve dırlar beni deli ederler hatta edirlar) dünya onlar için yuvarlak duvar.. (kimler için) insanlar onlar için (kimler için) can sıkıntısına aman dileyen birer zeytin çekirdeğinden oluşan tesbihtirler.. (bir de tirlar ve tırlar var.. off) fena hülyalıdırlar, görmezdirler.. sonsuz açtırlar, afrika'yı yeselerdirler, doymazdırlar.. kaybedecek hiçbir şeyleri yokturadırlardırlar.. akılları bile

peki neden bu birtakım insanlar, kendi kendilerine, sesli sesli konuşup, hızlı ve telaşlı adımlarla seğirtip dururlar.. bok mu var.. (evet, bok var)

onlar, doğa'ya en yakın canlılar gibi "his" ederler.. duruşları "tam tam" gibidirler.. yaz ortası kış kıyamet ve saçma.. (simit, çatal ve açma)

peki sonra ne olur.. (ne ne olur)hem hiçbir şey.. hem hep bir şey.. (nasıl yani) kimini, büyük bir meziyet gibi zaten tıklı oldukları hapishane bedenlerini görmeden, anlamadan taş-duvar mekanlara tıklarlar.. kimini, ruh ve akıl sağlığı dedikleri sistem tabletleriyle yavaş yavaş zehirlerler.. onlar anormaldirler

onlar, asosyal.. onlar, ainsan.. onlar, ahayat.. onlar, ayeryüzü.. ve

onlar, e hiçbiri'dirler.. (üff, şiir gibi oldu ya)

onlar azaldıkça, hayat, mevsim, normallerinde, seyreder.. (çok virgül oldu ya.. neyse)

onlar azaldıkça, istikbal yaylı ya-takları, rahatlığınızın güvencesi.. onlar azaldıkça, albaraka türk, faizsiz kazanç.. onlar azaldıkça, anarşi berkemal, telaşa mahal yok.. onlar azaldıkça, annem duysa kızar, babam duysa keser.. onlar azaldıkça, o limanda, bu limanda, bekliyorum her limanda, din iman bırakmazlar adamda (zengin kafiye)

onlar çoğaldıkça, çok alametler belirir.. onlar çoğaldıkça, aysberg'in toplum üstünde görünen zerrelere ve kuantum fiziği parçacıkları.. (yok ya bu cümlemin sonunu getiremem ben.. bu cümle beni aşar cumhur aabi.. en iyisi çağçağ'la fikir teatisinde bulunmak.. fikir teatisi dedim de aklıma..ııı, ne lan bu fikir teatisi.. neyse)

onlar, zil.. onlar, kalk borusu.. onlar, alarm.. onlar, ııı, şimdi bir kilo kiraz olsa da yesek.. onlar, dar zamanlarda, zırlıplak ortaya çıkar.. onlar, paratoner.. kafiye olsun diye değil, ama sahici ve samimi hayat onlar.. onlar, radar.. hepsi bu kadar

ne demişti nazım usta: "güzel günler göreceğiz çocuklar." ee, nazım usta'nın oğlu memet fuat usta da kocaman oldu.. ne o güzel günler geldi, ne de o güzel çocuklar.. (kinyas bülbül, kim lan.. benim galiba.. neyse) imza: bir dost

on üç artı bir

../..

*yara.. görününce yara'dır
göründü kara.. yara
dağlar uçurumlarını dışarı asar
sevin antepliler sevin
sevgililer günü'dür
çocuklar her yeni yüzyıla pandik
evler balkonlarını içeri kısar
devlet televizyonu'nda oynayan
BBC dizileri gibi soğuk silinik
kirlendiysek bu ülke'yle kirlendik
bu durmuş, bu beklemiş,
bu ekmiş, bu biçmiş, bu sevmiş,
bu da ta orta asya'dan gelmiş
"ya sev - ya terket" demiş*

../..

on üç artı bir

../..

BAŞKA BİR
DÜNYA'NIN
CANLILARI'YDIK

DÜNYA'YA

TURN'EYE
GELDİK

dediler ki:
"uyuma donarsın
uyanma yanarsın"

dinlemedim:

"uyudum yandım
uyandım dondum"

AHHH
DİLİMİN
UCUNDAYDIM

DIYEMEDİM
DIYEMEDİM

UNUTTUM

../..

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, kilitlenmeyen telefon icat etmenin şerefini yaşayabilecek miyiz?(!)

Bakınız, şeref hassas bir mevzudur. Söz şereften açıldı mı, değil her kelimeyi, her harfi bile dikkatlice kullanmak gerekir. Herhangi bir yanlış anlamaya meydan vermek istemem. Elbette ki şerefli bir toplumuz. Ancak bu türden bir şerefi yaşayabileceğimizi, kilitlenmeyen telefon icat edebileceğimizi hiç zannetmiyorum. Ne acı.

Oysa, kilitlenen telefonu icat eden toplum, bizim toplumumuz. Ne zaman televizyonda ya da radyoda "Telefonlarımız kilitlendi" anonslarını duysam, ne zaman gazetelerde "Telefonlarımızı kilitleyen okurlarımıza teşekkür ederiz" gibi ifadeler okusam, düşüncelerim hep bu olgu üzerinde yoğunlaşır. Şimdi tuşlu telefonlar çıktı, pek de iyi, pek de pratik oldu. Ancak eski kadranlı telefonların, hani o unutulmaz "telefonun delikleri içinden" şarkısına temel oluşturan cihazların ayrı bir güzelliği vardı. Bir kısım esnafımız da, arzu edilmeyen arama olaylarının önüne geçmek için, telefonun delikleri içine küçük bir asma kilit yerleştirirdi ki, beş dakikalık namaz molasının, hatta iki dakikalık tuvalet molasının bedelini, kendini bilmez bir çırak ya da müşteri tarafından ağır telefon faturalarına dönüştürülmesin. Hey gidi günler hey! Kilitlenen telefonu icat etmiştik, şimdi de kilitlenmeyen telefon peşinde koşuyoruz. "Ne acı" demeyeyim de, haydi bu seferlik "ne tuhaf..." şeklinde bir ifade kullanayım.

Söz buraya gelmişken, Karadenizli bakkal Nazmi kardeşimizi de hayırla anmak isterim. Asma kilitli telefonu ilk onun dükkânında gördüğüm gibi, birtakım çirkin sözleri de ilk kez onun telefon görüşmeleri sırasında işitmiştim. Benim temel sosyolojik değerlendirmelerime popülist yaklaşımların egemen olduğunu öne süren bazı kimseler, böylesine çirkin konuşan bir insanı niçin hayırla andığımı sorarak ve beni eleştirme fırsatı bulmanın mutluluğunu yaşayacaklardır. Ben de onlara şunu sormak isterim: Siz Nazmi kardeşimizin yerinde olsaydınız, elli yaşlarında, çocukluk sahibi bir esnaf olarak çalan iki telefonun birinde pasif eşcinsel ilişki teklifi alsaydınız, ne yapardınız?

Biz toplum olarak, esnafımıza telefon açıp, "Nazmi, sen şeker çuvalına yaslan, ben şimdi gelip senin çuvala yaslanıyorum" diyeceğiz; "Nazmi, sen Oralet rafına tırmanırsın..." diye başlayan sapık fantaziler seslendireceğiz, ondan sonra da beni popülistlikle ve çirkin ifadeler kullanmakla suçlayacağız. Tek bir şey söyleyeceğim: Ayıptır...

Ayrıca da, hiç şüphem yok ki, Nazmi kardeşimize bu terbiyesizliği reva görenler, ailelerinden gizleyecekleri birçok önemli telefon görüşmesini de yine Naz-

mi'nin dükkânından yapmışlardır. Bu kimseler, bakkal telefonlarının toplumsal yaşamımızdaki rolünü inkâr edecek kadar ileri gidebilirler mi, onu bilmiyorum. Ancak, bundan dokuz sene önce yapılan bir araştırmanın sonuçları hakkında bilgi sahibiyim. İstanbul'da gerçekleştirilen araştırmaya göre, o dönemde, bakkal dükkânlarının yüzde 84'ünde, kasapların yüzde 82'sinde, manavların da yüzde 76'sında telefon cihazı vardı ve esnaf telefonlarını kullanan mahalleli, yüzde 93 oranında bakkalları tercih etmekteydi. Bu noktada, şöyle imalı bir ifade kullanmanın yeridir sanıyorum: Ne o, kasaplara ve manavlara hat mı düşmüyor yoksa?

Kilitlenmeyen telefon arayışlarına yönelik değerlendirmelerime geçmeden, "Telefonun delikleri içinden/Ufaktefek parmakların yüzünden/Bir bilseniz başımıza ne geldi/Küçük kardeşimin yüzünden" şarkısına bir kez daha değinmek isterim. Telefon cihazını kullanmak suretiyle çeşitli yaramazlıklar yapan küçük bir çocuğu anlatır, bu tatlı ezgimiz. Numaraları yanlış hatırlıyorsam hoşgörünüz, şarkının finalinde şöyle denir: "25 19 13'ten tamirci geldi/45 60 90'dan itfaiye geldi/41 13 18 polislerimmiş/Kızdılar babamı alıp gittiler..." Şimdiki gençlerin pek sevdiği bir deyim kullanırsak, tamircinin ve itfaiyenin küçücük bir çocuk sesi tarafından kekenlenmesi ayrıca acı geliyor insana. Ancak asıl üzerinde duracağım nokta bu değil. Bakınız, suçu işleyen kişi başka biri; gözaltına alınan başka biri. Küçük yaramazın maskaralığı, babanın götürülmesiyle sonuçlanıyor. Emniyet mensuplarının, o kızgınlık içinde nasıl bir yasal işlem uyguladıklarını yıllardır merak eder dururum. Şu soruya da yıllardır cevap ararım: Biz yavrularımıza hukuk düzenini böyle mi öğreteceğiz? Şarkı "Küçük kardeşinin sorgusunda babam da hazır bulundu" şeklinde bitemez mi? Ya da "Küçük kardeşime şakacıktan kızan polisler, babamla el sıkışarak olay mahallini terkettiler" şeklinde... Yine de, söz konusu şarkıyı, bu yönüyle, çocuk şarkılarımızın en toplumcu-gerçekçisi olarak nitelemek durumundayım.

Bunlar, şarkıda belirtildiği gibi, "ufaktefek parmakların yüzünden" meydana gelen tatsızlıklar. Bir de koca koca adamların, dolma gibi parmakların çıkardığı telefon rezaletleri var ki, onlara da önümüzdeki hafta değineceğim... Bu haftaki fıkramız, bekleneneği gibi, telefonlu bir fıkra.

Küçük Ercan'ın babası, telefonda heyecanla konuşmaya başlamış:

- Alo, Doktor Öztürk? İyi günler... Eşimin çenesi çıktı, konuşmıyor. Şöyle iki hafta sonra filan bir uğrasanız...

Bunlar elbette ki latife. Yoksa hangimiz isteriz hayat arkadaşımızın suskunluğa mahkum olmasını...

G E C E D E S T E

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

*bisikletle geziyorum anıların içinde
çok daraldım istanbul
bilinmeyen bir denize demir almak zamanıdır
kim tüketti haziranı
yüreğinde sancı ile
para verip köprülerden geçirdiğim
koza gizem duyguların
tanığı iş bu salak martılardır
beşiktaş'ta hep sıkışık trafik
çok kanatlı kaside
el yazması bir ormandır
birinci sınıf kuşe kaada bir bizans yalnızlığı
dört başı dört mum ile bayındır
haziranın son günleri kim olsa bunalır
ömer hayyam takviminde bu günler
dağlara çıkmanın tam zamanıdır.*

Söz Söylemek İçindir

G ü l t e n A k ı n

Tatvan'da denize uzak bir eski bahçede, yaz çiçeklerine vurgun oturuyordum. Belki bin yıllık yüksek duvarların dibinde. Cevizin gizemli gölgesinde. Yapraklarının çıkardığı koku başımı döndürüyor. Kolumu kanadımı kıpırdatmadan orda öylece ne. Sessizlik.

Sessizlik dağınık bir ötüş salvosuyla parçalanıyor. Kargalar: Kocaman bir kavganın ortasında. Kıyasıya. Uzun sürüyor. Uçup gidiyor bir bölük, dönmemek üzere. Yendiler mi onlar. Yenildiler mi? Ben bilmiyorum. Cevizin bin yıllık kokusuyla esrimiş dalgın. Kalanlar, gidiyor geliyor bir süre. Gidiş gelişler, seslenişler bir noktada yoğunlaşıyor. Yanda, duvarın üstünde. Bir yaralıları var. Önce, ne yapacaklarını bilmiyor gibiler. Bu kargaşa ondan. Belki ilkyardım acelesi. Giderek azalıyorlar. Sesleri sönüyor. Ama, yaralının başındalar. Bir süre geçince daha bir düzen sağlıyorlar. Nöbetleşiyorlar. Biri ikisi gidiyor, geliyor. Sonra başkaları. İlgimi yoğunlaştırıyorum, cevizin uyuşturan gölgesinden çıkarak. Sessiz. Tanımaya başlıyorum onları.

Kargalar. Gün boyu yaralılarına baktılar. Bırakmadılar onu. Bırakmadılar içlerinden bir tekini bile, telef olmaya. Bırakmadılar.

Vardır, hastadır yaralıdır. Bir nedenle kısıtlıdır, ölüme yargılıdır, bizimdir. Parçamızdır. Onu güçsüzken bırakırsak, kendi parçamızı, kolumuzu kanadımızı bırakmışızdır.

Kendimizi bir tek bu nedenle bile yenilmiş sayabilir miyiz?

Sayarız.

"BU ZAMANDA KİM İNANIR İNSAN KURBAN ETMEYE..."*

Deniz Mukan

Bizde tören, kurban verildikten sonra başlar. Battaniyeye sarılmış cesetler kapıdan çıkarken...

Ne zaman, bir hücre evi basılsa ve "teröristler, ölü olarak ele geçirilse", elimde televizyonun uzaktan kumandası, büyümüş gözlerle öylece ekrana bakıyorum. İçimde şiddetli bir ürperti, yalnız kalmak hatta kaçma isteği beliriyor. Bu, öfkenin de korkunun da ötesine geçen, adına olsa olsa dehşet diyebileceğim bir duygu... Böyle olaylar ne yazık ki sık sık yaşandığı ve televizyonlar, operasyonları neredeyse naklen yayınladığı için, duygularımı analiz etme fırsatım oldu. Ve birden anladım ki ben, en çok o evlerin çevresindeki kalabalığın düzenlediği "ayın"den korkuyorum.

Belki de söze dökmekten korktuğum için, hiç kimseyle paylaşmadı-

ğım bu garip duygular, bir gün ansızın olağanüstü güzel bir metine dökmüş olarak karşıma çıktı: Mario Vargas Llosa'nın "And Dağları'nda Terör" romanını okuyordum. Kitap, And Dağları'ndaki ıssız bir karakolda yapayalnız bekleyen iki jandarmanın öyküsünü anlatıyordu. Yakındaki küçük madenci kasabasında art arda ortadan kaybolan üç kişinin sırrını çözmeye çalışan çavuş Lituma, önceleri bunu Aydınlık Yol gerillalarının yaptığını düşünüyordu. Ancak giderek, o dağ insanlarının, kaybolan üç kişiyi, mdenlere kurban ettiklerini anlamaya başlıyordu. Gerillalardan duyduğu korkunun yerine yavaş yavaş daha derin bir dehşet duygusu sarıyordu çavuşu. Çünkü bu kez o ketum ve içten pazarlıklı kasaba halkından korkuyordu. Kuşkuluları arttıkça daha çok soru sormaya başlıyordu. Ve Çavuş Lituma, gizemli güçlere sahip Dona Adriana ile konuştuğu onun, geçmişin kurban törenlerini özelemlendiğini görüyordu...

"Avin yakalanması tıpkı şöyle olurdu: Bir halka oluşturlar, şarkı söyleyerek, durmadan şarkı söyleyerek, dans ederek, durmadan dans ederek onu çembere alırlar, onu yarıklarında hissettiklerinde, avın çevresinin artık sarılı olduğunu, kaçamayacağını bilerek çığlık ata ata birbirlerine saldırırlardı. Sonunda onu ya-

kalayana kadar, çember giderek kapanır, kapanırdı..." (And Dağları'nda Terör / Sf. 229)

"... Dans edip içki içerken, ne yerli-ler vardır, ne melezler, ne efendiler, ne zenginler, ne yoksullar, ne erkekler, ne de kadınlar. Farklılıklar silinir gider, ve ruhlar gibi oluruz; aynı zamanda hem yerli, hem melez, hem de efendi; aynı zamanda hem zengin, hem yoksul, hem kadın, hem erkek..." (Age / Sf.229)

"İşte bu", diye düşündüm. Hücre evlerinin çevresini saran esmer yüz-lü, sabit bakışlı insanlara bakarken duyduğum korkunun aynısıydı bu...

"SEVGİ GÖSTERİSİ: Operasyonun bitiminden sonra çatışmanın olduğu binaya Türk bayrağı asıldı, çevrede toplanan vatandaşlar da 'Kahrolsun PKK!', 'Türkiye Apo'ya mezar olacak', 'En büyük polis, bizim polis' diye slogan attı. İstiklal Marşı söylendi. Operasyondan sonra apartmandan çıkarılan 25 yaşlarındaki bir erkek çevredeki vatandaşlar tarafından linç edilmek istendi. Polisin 'Bu değil' uyarısına rağmen saldırılar sürünce, polis şüpheli kişiyi bir ekip otosuyla uzaklaştırdı." (Hürriyet / 16 Temmuz 1966)

Evet, şimdi anlıyorum ki bütün bu ayınlar, tıpkı, ölümlerle bir pazarlığa girişmek gibi... "Be-

ni alma, onu al", "O suç işledi, başkaldırdı, o zaten bir gün ölecek!. Onu al, bana eski hayatımı geri ver..." Kollar sallandıkça, kurşunlarla delik deşik olmuş apartmanın çatısında büyük bayrak dalgalandıkça, İstiklal Marşı çinladıkça, güvendesin. Üstelik uzun ayınlara, törenlere, tüt-sülere, sabaha kadar tamtam çalma-ya gerek yok. 155'i çevirirsin, telefonu kapadığında bitmiştir her şey...

Bizde tören, kurban verildikten sonra başlar. Battaniyeye sarılmış cesetler kapıdan çıkarken... iplerle sıkı sıkı sarılmış, adeta mumyalanmış o gövdenin yüzü, saçları, elleri, kısacası insan olduğuna dair hiçbir ayrıntı görünmez. Kurban, ambulansa ya da polis arabasına yerleştirilirken, siren sesleri İstiklal Marşı'na kâşır, mavi-kırmızı ışıklar dönüp durur. Sloganlar atan kalabalığın yüzleri bir aydınlanır, bir kararır. Ayın doruk noktasına varmıştır. Hareketli ışıklar sokağı terk edince, bir anda sokağın sakinleri başbaşa kalırlar. Sessizlik çöker ansızın. Sonra yavaş yavaş evlerin merdivenleri çıkılır. Kurbanın yüzünü görmemişlerse eğer, daha rahat uyurlar. Kazayla gözlerine bakanlarsa, biraz daha geç dalarlar uykuya...

(*) Mario Vargas Llosa / And Dağlarında Terör / Sf.226

TÜRKİYE POSTALARI
İSTE ŞİMLİ AYILDIZ
T.C. NİN GÜZELİM ARMASI
İSTE HALKIMIZI TEDİRGİN EDEN BULUTLAR
İSTE YAZILIŞI BİLE DEĞİŞEN CUMHURİYET
6 Kurus
Cumhuriyetin 15. yıl Dönümü hatırası
6 Kurus

AH BİR ÇALIŞSA

Hergün bu tarlaya gelir, traktörümü çalıştırmaya uğraşırım. Lanet olası marş basmaz. Ah bir çalışsa, herşey ne güzel olacak. Tarlamı istediğim gibi süreceğim. Ürünler istediğim gibi yeşerecek... Rüzgar doğudan esiyor. Arkamdaki bulutlar gittikçe yaklaşıyor. Lanet olası çalış hadi. (Oo hayır, sinirlenmemeliyim.) Hava daha da kararmadan bu işi halletmeliyim.

TÜM EMPERYALİSTLERİ DİZE GETİREN GURURLU T.C. DIŞ POLİTİKASI VE SUNDUGUMUZ KAĞITLARI ÇARESİZ İMZALAYAN YENİK DÜNYA (UTANÇ İÇİNDE)

İSTE MİLLİ ŞEF, İSTE GÜZELİM LOZAN ANTLAŞMAMIZ

MASADA SIRAYA DİZİLMİŞ T.C. Yİ ONAYLARLARKEN (SONRAKİ NESİLLERE DE BIRAKILABİLECEK BİR GURUR BELGESİ)

İSTE ŞANLI ORDUMUZ
KIBRIS'DA DA GÜCÜMÜ GÖZLER ÖNÜNE SERMİŞ, TAKDİR TOPLAMIŞTI

MİSAFİRPERVER KÖYLÜLERİMİZ

İSTE MİLLETİN EFENDİSİ KÖYLÜMÜZ (YURDU İÇİN ÇALIŞIRKEN)

MUTLU HALK BUDUR

İSTE DEMOKRASİYE İNANIP KAZANANLAR

İSTE YURDUMUZ ÖKÜZÜ

MEMED ERDENER

O DA BU VATAN EVLADI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Aslan Özdemir

YOLCU İLE ARABACI

Mustafa Öncül

YANSIMA

Saçları da, şakaklarından başlayarak beyazlaşmaya başlamıştı. Çok değil, üç yıllık üniversite yaşı onu ihtiyarlatmıştı.

"Saydam bir yüzeye gelen ışığın, bir bölümü geri yansır. Bir bölümü ise, belli bir kırılma açısı ile yüzeyin öteki yanına geçer."

Descartes, Kepler ve daha başka bilimadamları, bu konu üzerinde kimbilir ne kadar çalışmışlardı. Formüller bulmuşlar, denklemler çözmüşler, makaleler yayımlamışlardı. Kuramları, diğer bilimadamları tarafından incelenmiş, araştırılmış, tartışılmış, belki de önceleri kabul edilmemişti. Ama sonraları, mutlaka hayran kalmışlardı bu çalışmalara. Muhtemelen kıskanmışlardı da onları...

Işık gelecek, saydam bir yüzeye -örneğin, cama- çarpacak, bu ışığın bir bölümü öteki tarafa geçecek, bir bölümü de yansıtacak...

Her gün mağaza vitrinlerinin önünden yüzlerce, binlerce kişi geçer. Bunların büyük bir bölümü, bir yandan vitrinlere bakarken, bir yandan da vitrinleri ayna gibi kullanıp, oralarını-buralarını düzeltirler. Bazıları ise ne kadar yakışıklı ya da güzel olduklarına bakar vitrin camlarında. Sonra da, yukarı doğru bakıp, kendilerini bu kadar mükemmel yarattığı için yaradana dua ederler.

Bu insanlardan hiçbirinin haberi yoktur, Descartesten, Kepler'den... Bunun için, onların yaptıkları çalışmalar, buldukları formüller hakkında da bilgi sahibi değillerdir. Onlar için önemli olan, vitrin camlarındaki görüntüleridir. Ve bir de, camlar ardındaki mallar tabii...

Onlar vitrin camlarında, yakalarını-paçalarını düzelterip, kendilerini hayran hayran izlerken, bir fakültenin öğrencilerinin, fizik dersinden ve işte tam bu konulardan sınava girdiklerinden de haberleri yoktur.

O gün, sabahlara kadar çalıştı öğrenciler. Hepsisi çok çalıştı. Ama en çok o çalıştı. Çünkü bu dersten son sınav hakkını kullanacaktı. Verdi, verdi... Veremezse, öğrenim yaşı o noktada sona erecek, boşta gezerlik yaşı başlayacaktı.

Sınav saati geldi çattı. Hoca, asistanı ve diğer gözlemci görevliler, önce soruları dağıttılar,

gerekli açıklamaları yaptılar. Belki usulen, belki de içten gelerek başarı dilediler. Bu sınavın, bazılarının son hakkı olduğunu animatmayı da ihmal etmediler.

Sınav başladı. Kalem, kâğıtlar, silgiler ve hesap makinaları azami ölçüde kullanılıyordu.

Vitrin camlarında, kendilerine ve elbiselerine hayran hayran bakıp, kasılanların bunlardan da haberi yoktu.

Verilen süre bitti. Bu süre sonunda, sınavın da bittiği görevlilerce duyuruldu. Kalem, isteksizce bırakıldı, kâğıtlar toplandı. Öğrenciler, kimisi neşeli, kimisi üzgün bir şekilde, önce sınav salonunu, sonra fakülte binasını terketti. O, üzgün olanların safinda idi. Sınavı çok kötü geçmişti. Gayet dalgın bir şekilde, ana caddelerden birine girdi. Yürüdü, yürüdü, yürüdü... Bir ara lüks bir mağazanın vitrin camında kendini gördü.

"İşte... Güneş ışığı bana, benden yansıyan ışıklar ise cama çarpıyor. Bu ışıkların bir bölümü camın öte yanına geçiyor, bir bölümü ise yansıyarak gözüme ulaşıyor. Böylece, camdan kendimi görmem mümkün oluyor."

Formüller, tanımlar... Denklemler gözünün önünden geçti. Camdaki görüntüsünde, gözlerinin altının morardığını, içeri çöktüğünü, yüzünde çizgiler belirdiğini, kamburlaştığını farketti. Saçları da, şakaklarından başlayarak beyazlaşmaya başlamıştı. Çok değil, üç yıllık üniversite yaşı onu ihtiyarlatmıştı.

Nasıl olduğunu belki kendi de anlayamadı, vitrin camına bir tekme savurdu!.. Koskoca vitrin camı darmadağın oldu. Kendini kaybetmiş, bağırıyordu:

"Güneş ışıkları bana, benden yansıyan ışıklarsa cama çarpıyor!.. Bu ışıkların bir bölümü, camın öteki yanına geçerken, bir bölümü yansıyarak gözlerime gelir!.. Ben kendimi camda işte böyle görürüm!.. Herkes böyle görür!.. Kepler, gelme ve kırılma açısı arasında çok güzel bir bağıntı kurarak olayı formüle etmişti!.."

Polisler arabaya bindirirken bile bağırmasını sürdürüyor, açılardan, denklemlerden, sinüslerden, kosinüslerden söz ediyordu.

Çevrede bulunanlar, onları şaşkınlıkla izlediler. Bazıları, onun söylediklerinden hiçbir şey anlamayıp, slogan atıyor sandılar... Mağaza sahibi, önce ona, sonra anasına-bacısına, sonra da Kepler'e sövdü.

Polis arabası uzaklaşırken, vitrinlerin önü yeniden kalabalıklaşmaya başlamıştı.

GURBET ADEMİDEN KARA, HASRET
ÖLÜMDEN ACI, NE ZAMAN
TÜKENECEK BU YOLLAR,
ARABACI?

AYLARI HIZLI SUK KI, KÖYE
PEK GEÇ VARMASIN,
NİSANLIMIN
GÖZLERİ YOLLARDA
KARARMASIN...

Cezmi Ersöz

ISTIRABIM SENDE

Biliyorum, konuşacak bir şeyimiz yok
Ama gözlerini al gel
Elindeki yarayı, suskunluğunu, acemiliğini

Beni birisi severse inanmam
Seni birisi severse utanırsın
Bilmediğin bir hastalığa acımak için bile olsa gel

Biliyorum, konuşacak bir şeyimiz yok
Ama ıstırabım sende mutlaka al da gel

Değişime Uğramış Bir Kabare Topluluğu ve Shakespeare'i Çırlçıplak Soyan Bir Müzisyen

HALİL TURHANLI

Arađan hayli uzun zaman geçti, ama ben yine de sorayım: **Slapp Happy**'yi anımsıyor musunuz?

Sadece bir kez bile dinlemiş olmanız unutkanlık değil. Öylesine farklıydılar... Farklı ne sözcük, benzersizdiler.

Müzikleri çok değişik kaynak ve üslupların poturisiydi. Brecht tiyatrosu, Weimar kabareleri, Dadacılık, Gerçeküstçülük, Situationism, Avrupa avantgard yazını, folk müziği, rockabilly, özgür caz... **Slapp Happy** müziği bütün bu kaynaklardan belirgin etkiler taşıyordu; fakat son kertede, bunların basit bir toplamını aşıyordu.

Bir eleştirinin, "değişime uğramış kabare topluluğu" olarak nitelendiği **Slapp Happy** üç müzisyenden oluşuyordu: **Peter Blegvad** (gitar, klarnet ve vokal), **Anthony Moore** (piyano) ve **Dagmar Krause** (piyano ve vokal).

Slapp Happy adı çoğu kez iki toplulukla birlikte anılıyordu: **Faust** ve **Henry Cow**.

Radikal krautrock topluluğu **Faust**'un turnesine "destek topluluk" olarak katılmışlar, **Sort Of** başlığını taşıyan ilk albümlerini **Faust**'un eski bir okul binasından dönüştürülmüş stüdyosunda kaydetmişlerdi.

Slapp Happy üçlüsü, 1968 yılında Cambridge Üniversitesi öğrencileri **Fred Frith**, **Chris Cutler** ve arkadaşlarının kurulan, Prag Baharı'nı desteklemek amacıyla Muhalefet için **Rock (Rock For Opposition)** kampanyasını başlatan, öncü bir müzik anlayışını radikal sol politikayla kaynaştıran **Henry Cow** topluluğu ile birlikte iki albüm yaptı: **Desperate Straights** (Çaresiz Sıradan İnsanlar) ve **In Praise Of Learning** (Öğrenmeye Övgü).

Slapp Happy'nin 1977 yılında dağılmasından sonra **Anthony Moore** pek ses getirmeyen solo çalışmalarının yanı sıra başka müzisyenlerin albümlerine de katkıda bulundu. **Dagmar Krause**, **Henry Cow**'a katılacak topluluğun vokalistliğini üstlendi. 1988 yılında bir de, **Tank Battles: The Songs of Hans Eisler** (Tank Savaşları: Hans Eisler'in Şarkıları) başlığını taşıyan solo albüm yaptı. Bu albüm, adından da kolayca anlaşılacağı gibi, **Hans Eisler** kompozisyonlarının yorumlarından oluşuyordu. Fakat, **Slapp**

Happy sonrası yıllarda en başarılı solo çalışmaları **Peter Blegvad** gerçekleştirdi.

1970'lerde İngiltere'ye gelip yerleşmiş olan New York City doğumlu **Peter Blegvad**, **Slapp Happy** serüvenini noktaldıktan hemen sonra **Chris Cutler** ile yeniden, bu kez **Art Bears** adlı topluluk içinde, işbirliği yaptı. Sonra, New York'a döndü; orada bir süre için **Anton Fler** ve **Bill Laswell**'in kurdukları "süper topluluk" **Golden Palatino**'a katıldı.

Blegvad, solo albümler yapmaya 1980'lerin ortalarında başladı. Bunlardan ilki **The Naked Shakespeare** (Çıplak Shakespeare) başlığını taşıyordu; prodüktörlüğünü ise **X C** topluluğu üyelerinden ve "pop müziğin Picasso'su" adıyla da anılan **Andy Partridge** üstlenmişti.

Blegvad, çok iyi bir şarkı yazarı. Bu bakımdan, **Bob Dylan** ve **Leonard Cohen** gibi "ozan müzisyenlerle" aynı lige dahil. Şarkıları genelde "insanlık durumu"na dair. İki kişilik yalnızlıklar, boşluk duygusu, ölüm, baştan çıkarmalar, baştan çıkışlar, düşler, düşkünlükler... Hepimizin zihninde yer tutan, fakat gündelik hayatta dile getirmekten itinayla kaçındığımız sorunlar. Şarkılarında bu sorunlara hiç çekinmeden el atan **Blegvad** çok yerinde olarak, konserlerini de "zihinsel temizlenme ritüalleri" olarak niteliyor.

Blegvad, bir ressamın oğlu. Babası çocuk kitapları için resimler yapmış. Kendi de beş yıldır sürekli olarak **Independent On Sunday** gazetesinin eki için **Leviathan** başlığını taşıyan seri karikatürler çiziyor.

Üniversitedeki öğrencilik yıllarından beri bir **William Blake** tutkunu olan **Blegvad**, "Sanatçı olabilmek için bir vizyona sahip olmam ve **William Blake** gibi aklımı yitirmem gerektiğini düşünmüştüm." diyor. Aslında bugün de, romantik bir delilik nosyonuna sempati ve bağlılık duyuyor.

William Blake, **Christopher Smart**, **William Cowper**, **Hölderlin**, eğer ötelere gelip aramıza katılabilselerdi hiç kuşku yok **Peter Blegvad** ile birlikte müzik yaparlardı.

NOT: ÖKÜZ okurları arasında da **William Blake** tutkunları varsa, onlar için iki kitap:

William Blake, Masumiyet Şarkıları, Çev. Selâhattin Özpallabıyıklar. Altıkkırkbeş Yay. Kasım-1995

Peter Marshall, Mistik anarşist: **William Blake**, Çev. Rahmi Y. Ögdül, Altıkkırkbeş Yay, Eylül-199'da çıkacak. Karikatür kareleri

Polis : Enselendin evlat!

Çocuk : Birakın gideyim!

Kedi : Dünyadan bir çıkış yolu arayan, döllyatağına dönmek isteyen genç suçluların gerçeklikle yüzleşebilmeleri için kısa, şiddetli bir şoka ihtiyaçları var.

Kedi : Zorlu bir tiksime terapisi çoğu kez hileyi beceriyor!

Polis : Götürün onu döllyatağı 101'e!

Adam : Tamam Sarge!... Buradan..

Kız : Basamağa dikkat edin..

Günün birinde o bildiğiniz sahaflara ya da eski bir fotoğrafçıya uğruyorsunuz... Tozlu, sararmış görüntüler arasında ilk dikkatinizi çeken, biraz hüzünlü geçmiş zaman cümbüşüdür... Her fotoğraf bir anıdır, sizi apansız içine alır, geçmişe götürür...

Bilinmez yüzler, parmaklarınızın arasında. Her fotoğrafta ayrı bir gülümseme, her fotoğrafta ayrı bir bakış, hüzün ya da sevinç... Kimbilir zamanın hangi mevsiminde, bilemediğimiz bir yerde, kiminle?

Bir albüm neden düşer sahaflara?..

Sahi bir albüm neden düşer sahaflara?... Sahaflar ki bir bakıma kitapların bit pazarı ! Belki; bir yangın ya da talihsiz bir kaza sonunda mekan değiştirdiler ve kimsesiz kaldılar... Belki; "azınlık"landılar ve zorunlu bir göç sırası ilk akla gelebilecekler listesindeydiler. Görene, anlayana birer kara kutu belki de bu albümler, bu fotoğraflar. Belki de hiç aklınıza gelmeyecek bir sebeple düştüler sahaflara. Götürülemeyen anılar gibi, geride kalanları beklemek için düştüler belki de...

Belki de, hatırlanmak dahi istenmedikleri için ve fakat yokedilmeye de kıyılamadıkları için oradalar. Seyret seyret hikaye üret, belkilerden hikaye beğen.

Hacer Yıldırım - Met Üst

CİNS İSİMLER

"Yedi göbek Hakkari" Şükrü Duran

*"Severim canım kadar / Ben güzel Hakkarimi
Lapa lapa yağan kar / Ferahlatır kalbimi"*

Hakkari Halk Türküsü

ni yolunuz düşerse birgün, giderseniz Tarabya sirtlarındaki Ferahevler'e, Cilo caddesinden geçip, Berçelan sokağa sapar, Sümbül yokuşundan aşağı iner-seniz, yokuşun tam ortasında, bahçe içindeki altında dükkanı, üstünde iki katı olan, bahçesinde nar, incir, armut, ayva, şeftali ağaçları, kendi yaptığı leylek, aslan, kaplan heykelleri olan ev Şükrü Amca'nın, Şükrü Duran'ın evidir; gidip selam verin; size mutlaka bir hikaye anlatıp soğuk bir tas ayran veya demli bir çay ikram edecektir.

Tekmil hikayesini, 1990 yılında anlattı bana; ben de Güneş'e yazdım. Sonra birkaç gazeteci daha çaldı kapısını. Hani yolunuz düşer de "Şükür Duran kimdir?" sorusunu soracak olursanız, yazdığı hayat hikayesinden şu alıntıyla girecektir mevzuca:

"1928 yılının 1 Temmuz'unda, Hakkari ilinin meşhur Berçelan Yaylası'nın tepelerinde, karı tükenmeyen dağlarının eteğinde, Meydan çayırına kurulan Zoma'da, kökende hanedan olan bir ailenin, 12 direk üzerine kurulmuş, eteklerine çepeçevre, büyük özenle desenli çitler örülmüş, kâmiştan yapı çitlere perde süsü verilmiş, keçi kılından dokunmuş kara çadırında, büyük çayın hisirtisinin eksik olmadığı, buz gibi soğuk bir suyun kıyısında dünyaya gelmişim."

Şükrü Duran, çok eski zamanlarda, henüz yeni yeni araba yolu Hakkari'ye geldiği zamanlarda, oralar teknikle, çağdaş bir takım alet ve edavatlarla henüz yeni yeni tanışırken, içinde gizli olan bir sürü sanatsal ve doğal becerilerini harekete geçirerek, kısa bir süre içinde bir mucit, bir mühendis, bir ressam, tamirci, şair, romancı, marangoz, heykeltıraş, bakkal, sinemacı ve daha akla hayala gelmeyen işlerin uzmanı olup çıkmış. Girmedikleri iş, deneme-

diği meslek, girip de beceremediği faaliyet hemen hemen yok gibi.

Çok küçükken, içinde hep bir resim merakı var. İslam dini yasaklamış suret çizmeyi, o işe aynalara dekoratif yazılar yazarak başlamış. Bir süre sonra bu iş o kadar tutmuş, o kadar tutmuş ki, bir ayna alan Şükrü Amca'ya koşturmuş. Kısa bir süre sonra da, Hakkari'nin hemen hemen her evini, Şükrü Duran'ın üzerine Ayet-i Kerimeler, ayna sahibinin adının, Hazreti Muhammed'in bir hadisini yazdığı aynalar sülmeye başlamış. Herkes aynalara doyunca, Şükrü Amca'nın işleri kesat gitmeye başlamış. Tam bu sırada gaz ocaklarının tamiirine el atmış. Buradan hareketle, o yıllarda elektrikten mahrum olan ilde yaygın olan lüküs lambalarının tamiirine başlamış. Tamircilik işi hoşuna gidiince radyo tamirciliğine el atmış. Radyo işi pek sarmış Şükrü Amca'yı, hani bu küllüstürleri tamir etmekte bizzat kendim radyo yapsam ne olacak diye düşünmüş ve hızla radyo yapmaya başlamış. Parçaları İstanbul'dan getirtmiş, Hakkari'de monte etmiş, al sana pırl pırl yepyeni radyo... Frekansını da, Irak, İran ve Eri- van'da yayın yapan Kürtçe radyolara ayarlayınca, Şükrü Duran'ın radyoları ek-mek peynir... Radyo o zamanlar yeni yeni evlere giriyor, mucidi olduğu radyoya da "Cilo Radyo" adını vermiş, marka tes-cili, şu bu gibi bürokratik faaliyetlerin var-lığından henüz haberi yok... Bir süre son-ra paraya para demeyince, kıskanç çok; "işgüzarın" biri ihbar etmiş, kentte boru-su öten "gaddar" emniyet müdürü de "Cilo radyolarının" satışını yasaklamış.

Olsun, Şükrü Duran'a iş mi yok. He-men takmış marangoz önlüğünü. Ma-rangozluk da öyle herkesin yaptığı gibi kapı pencere faaliyeti falan değil. Özel bir marangozluk. Dört tarafı tavus kuşu süsleriyle çevrili, teneke kaplı çeyiz san-dığı yapmaya başlamış. Yaptığı sandık-lar, an az radyoları kadar rağbet görmüş. Ha bu arada devlet memurluğunu da el-den bırakmıyor. Piyasa çeyiz sandığına doyunca, devlet dairelerinde yavaş ya-vaş köhnemeye yüz tutan daktilo maki-nalarının tamiirine girişmiş.

Askerlik tam bu sıraya rastlar. Askerde de yeni şeyler öğrenmiş. Şans bu ya, as-kerlikte payına muhaberecilik düşmüş. Telsiz, falan filan... Muhabere eğitimini görürken, yeni yeni yaygınlaşmaya baş-layan elektronik aletlerin işleyişini öğren-miş ve hemen meslekleri arasına elektro-nik alet tamirciliğini katmış. Döner dön-mez de, bu amaçla bir atölye kurmuş. Fakat bu atölye kısa sürede iflas etmiş; Hakkari'de elektronik alet yok. Olsun, yıl-mak yok, berber dükkanı açmış.

O zamana kadar, Hakkari'de herkes birbirinin berberi. Bir iki saç kesme maki-nesi var, onlar da eski püskü... Gaz te-

nekisine batırıp batırıp birbirinin saçını kesiyorlar. Bu açığı yakalayan Şükrü Amca tam teşekküllü bir berber dükkanı açmış; millet dükkanın önünde kuyruk... Berberlikten kazandığı parayla, aklına parlak bir fikir gelmiş. Her yerde sinema var, neden Hakkari'de de olmasın... He-men bir film gösterme makinesi satın al-mış. Özel İdare'den kiraladığı salonu baştan aşağı yenilemiş. Adana'nın yolla-rını tutmuş. Yılmaz Güney o sırada Dar Film'de sevkiyat memuru. Ona gitmiş Yıl-maz Güney yol göstermiş. "Arzu ile Kamber" filmini alarak Hakkari'ye gel-miş; balkonunu aileye tahsis ettiği sine-manın makine dairesine geçerek filmi oynatmış. O günden sonra kadınlar, ma-saların konulduğu sinemanın balkonuna böreklerini, dolmalarını alarak doluşma-ya başlamış. Şükrü Duran'ın işi iş... Hak-kariye gavurun icadını getiren Şükrü Du-ran'ın "Allah belasını versin" diye kentin softaları duaya durmuş. Ama hiçbirinin duaları kabul olmamış.

Sinemadan kazandığı parayla, Hakkari'de ilk lokantayı açmış. Peşinden ilk oteli. Peşinden de ilk kepenkli mağaza-yı... Mağazada ne mi satıyordu; kendi söylesin:

"Tezgahı ve dekoru muntazam... Mani-fatura, tuhafiye, bilumum hırdavat, gıda maddeleri, dikiş makinesi, kazma kürek, av tüfeği, elbise, daktilo ve cümle av aletleri... Kapisinde da sebze-meyve..."

Edebiyata merakı da bundan sonraya rastlar. Şimdi, yazıp daktiloya çektiği, muşambayla kapaklar yaptığı, sanki bir matbaadan çıkmış gibi düzenli ve özenli üç kitabı var; kendi evinde basmış. Ku-zudan hamile kaldığına inanılan "Momi-nê" efsanesi, "Masal ve Hikayeler" ile "Fecir" adlı şiir kitapları...

1970 yılında Hakkari'den yüklenip denkerleri Tarabya sirtlarına attığında, tek başınaydı. Sonra 14 kişi daha geldi. Hepsisi de memleketimizin başka bir yöre-sinden. Herbiri 400 metrekarelik alan çe-virdi. Evini onun üzerine yaptı. Kanali-zasyonu kendi paralarıyla döşediler. Su istediler, elektrikle birlikte suları da geldi. Şükrü Amca, mahalle sakinlerini de top-layarak, ağaçlandırmaya kampanyası baş-lattı. Herkese bahçesine meyva ağacı dikme zorunluluğu getirildi. İmcece usu-lüyle ilkokul yaptılar sonra; ardından cam-i... Peşinde ortaokul, sonra muhtarlık oldular. Belediye yardım etti, yolları as-faltlandı; 1983 yılından beri de belediye otobüsleri "Ferahevler"e sefer yapıyor.

Şimdi durup dururken neden anlattım Şükrü Amca'nın hikayesini?... Bilmem... Belki de "yedi göbek İstanbullu" deyimi-nin yarattığı çağırışından olsa gerek... Kimbilir?

Arada bir telefon açar. Her aradığında da mutlaka bana kız bulmuştur; tak-mış bir kere mutlaka evlendirecek beni. Ama benim beğendiğim birisini değil; illa kendisi beğenmiş olacak. Arada bir Laz kızını, bazen de Anadolu'nun etnik un-surlarından bir başkasını... Anadolu kız-ları helal süt emmişler ona göre, adamın yüzünü kara çıkarmazlar. Her defasında da, "tamam olur Şükrü Amca, şu işleri bir yoluna koyayım, birlikte gider kızı gö-rürüz" derim. Derim demesine de, her defasında da ekerim onu. Yine de ina-dından vazgeçmez, şimdi bir ihtimal bu yazıyı okursa canıma okuyacak.

Hakkari'den İstanbul'a ilk o geldi. Tarabya sirtlarına ilk o yerleşti. Ferahevler Mahallesini o kurdu. Tam 26 yıllık İstanbullu...

Gelirken oradan, Hakkari'nin dağ, yay-la ve çiçek adlarını da beraberinde getir-di. Getirdi ve burada kurduğu mahalle-nin sokaklarına verdi o adları. Şimdi, ha-

"UYANIN METİN BEY!"

Kafam tamamen boşken ne yazabili-
rim ki? Ben halk düşmanı, nefret fabrika-
sı... Ne yazayım şimdi?

Sizlere anlatacak hiçbir şeyim yok ki...
Annem ya da babam olsaydım, altmışse-
kiz kuşağını anlatırdım. Ama o kadar saç-
ma bir dönemde doğdum ki, ben, yetmiş-
lerin çocuğu, "Uyanın Metin Bey"den baş-
ka anlatacak bir şey bulamıyorum.

Her Zafer Bayramı'nda aynı film sey-
redildi; İngiliz Kemal. Her bayram aynı
konu konuşulurdu TRT'de; eski bayram-
lar. Uğur Dündar elinde akrep gezdirip
halk kahramanı olurdu. Pazarları korku
içinde eşsiz dizi beklenirdi; Martı Adası...

Bir de haber programları vardı çok az
bir prodüksiyon masrafı olan. Bir kere-
sinde sürekli uyuyan bir adam çıkmıştı
televizyona. Sonra haftalarca onu konu-
şturmuştu Türkiye... Metin Bey. Uykuya
dalıp, programda zorla uyandırılan
adam. Bir devre imzasını atan Metin
Bey... Zaman zaman "Uyanın Metin Bey"
diye hâlâ şakalaşır bizim jenerasyon bir-
birleriyle. Annemlerin altmışsekiz kuşağı
olup da bizim hiçbir özelliğimizin olma-
dan "Uyanın Metin Bey" kuşağı olmamız
gururuma dokunuyor açıkçası.

İşte o zamanlar arabalı seyyar satıcı-
ların altın çağıydı. "Metin Bey'i bile uyut-
muyorlarmış" diye Girgır'da espriler çıkar-
dı. Ben de o zamanlar yüksek idealler
peşindeydim. Her çocuk gibi aptal fikirle-
rim olduğundan, patates soğan olmak is-
terdim. Hışır hışır eden soğanları pis ön-
lüğümle poşetlere doldurup, paraları bü-
tün bereketiyle ön cebime tıkdardım. Belki
stajımı da arabalı patatescilerde yapar-
dım. Bir keresinde bu isteğimi bir arkada-
şıma anlatmıştım patatesçi geçerken.
Kardan buz tutmuş yerde dengemizi ku-
ramadık ve kıçımızın üzerinde saatlerce
güldük. Patatesçi de yüzümüze öyle
baktı. Elindeki kocaman bıçak, bizi çak-
tırmadan ciddiyete davet edene kadar
güldük. Sonra o yoluna, biz yolumuza...

Motosiklet kullanabilmek için de bir
aralar postacı olmak istemişim. Ama hiç
hizmetçi olmaya özenmedim. Entellektü-
el arkadaşlarıma da yokluk çekerken evlere
ütüye gittiği için hiç acımadım. Nasıl yap-
tığını hiç anlayamadım. Hayatta nasıl bu
kadar başarısız olunur, hep merak ettim.

Ya öyle doğup entellektüellere özenmişti,
ya da, ya dası yok. Kesinlikle öyle olmalı.

En parasız zamanlarımda bile Cahide
Sonku gururuyla sokaklarda ölürüm de
evlere ütüye gitmem. Evin koca taşaklı
adaminin donlarını düzeltmem. Ya da o
kadar kolalayıp ütüyü iz bırakırım ki, karılar
taşaklarından akan kanları temizlemem
için bana ekstra bir ton para verirler.

Hiçbir işin ayıp olmadığı palavrasına
inanmıyorum. Her ülkede her iş ayıp. Za-
ten çalışmak başlı başına bir ayıp. Karşılı-
ğında para almak için bütün gururunu
ayaklar altına almak. Kendini tamamiyle
unutup, terkedip, başkalarının rahatı için
ömürünü tüketmek. İşyerleri, insan gururu-
nu altüst etmek için kurulmuş müesseseler.
Tanrının bize oynadığı haince bir oyun.
Onun en sevdiği "şükreden insan mode-
li"ne uymamız için oynadığı şeytanca bir
oyun. Tanrı acaba kaç para alıyordur... Bu
bana hiç yakışmadı. Yani, başkasının pa-
rasını merak etmek. Çok utandım.

Çalışmanın ayıp olmadığını savunan
iyilik ve doğruluk timsali insanlara dikkat
ettiyseniz, onlar modası geçmiş bir ba-
rışçı dönemin geri kalmış temsilcileridir-
ler. Gerekteğinde kötülük yapmaktan hiç
çekinmezler. Çalışmak gibi bir terbiyesiz-
liği ayıp görmeyen adamdan ne beklenir
ki? Aynı şekilde utanç duyduğum sek-
senli yıllarım vardır ki, imtihan edersem bi-
lin ki o yıllardaki düşüncelerimden, fırfırlı
gömleklerimden ve 80'lerin modası pem-
be pantolonumdan dolaydır. Bir keresin-
de geçmişimden utanç duyduğumu söy-
lediğim bir salak, tam da tahmin ettiğim
cevabı verdi bana: "Ben hiçbir zaman
geçmişimden utanmadım."

Kader denen şey o kadar garip ki,
belki de E-5'de, karşıdan karşıya geç-
ken arabamın altında kalan adam, bizim
Metin Bey'in torunu olacak. Karanlık bir
devrin çöküşünü ben başlatacağım ve al-
nımıza basılmış Metin Bey damgasını si-
leceğim ansiklopedilere bile geçmeden...

Ama bunun için ne vaktim ne de ara-
bam var. Üstelik on parmağımda on ma-
rifet de yok. Benim bütün istediğim ayak-
larımı uzatıp sürekli dinlenmek. Sonra
çoktandır özlediğim etli dolma kokusunu
ciğerlerime çekerek ajansı dinlemek. Ev-
de gezen ud ve tambur hayaletlerinin hu-
zuruyla televizyon karşısında anneanne-
min tonton yanaklarını sıkıp, şımarık şı-
marık öpüp sırtımı kaşıtmak istiyorum.

İnsanlar neden küçükken ebeveynle-
rini böyle öper, anlamış değilim. Sanırım
sevgiliye hazırlık yapıyor. Zavallı anne-
babalar da onları sevdiğimizi sanıyorlar.
Oysa çocuk odaya girer girmez arkada-
şıyla "annen mi daha önce ölsün, baban
mı?" oyunu oynuyor.

Bir yerlerde milyonlarca çocuk ölü-
yor, bir yerlerde çocuklar aç ama hiçbir
benim umurumda değil. Benim bir tek
ben umurumda ve öleceğim vakit yak-
laştıkça gözyaşlarımı tutamıyorum.

Küçükken de kendi ölümümü düşü-
nür, saatlerce ağlardım. Arkamdan in-
sanların ne çok ağlayacağını düşünür,
onlardan daha çok ağlardım. Ama en
çok ağlayanın bile üç günden daha çok
ağlamayacağını düşünmez, hayatın mer-
kezi olmak için elimden geleni yapardım.
Şimdiyse tüm bunları unutmuş gibi vasi-
yetimi yazmak için uygun anı bekliyo-
rum. Hiç içimden gelmiyor...

DENİZ PERİLERİ

Sinem Küskü

Yaz tatili geldiği zaman deniz kenarlarına giderdik.
Sayılamayacak kadar çok, ufakık güneşlerin biraraya
gelerek ayak altımıza serildiği kumsallarda, denizin
kumlarla birlikte söylediği şarkıları dinlerdik...

"Tarih öncesi insanlardan bize miras kalan tek ses
budur herhalde, belki de bir şeyler anlatmak istiyor-
dur deniz ve kumlar..." diye düşünürdüm bu vakitler-
de. Birkaç kız, biraraya gelir, sadece kimlerle öpüş-
ebileceğimizi konuşup hayaller kurar, sonra da bütün
genç kızların bildiği ve anladığı bir şifre gibi, ağzımızı
elimizle kapatarak kikirdeşirdik.

Kıyıya vardığımızda genelde akşamüzeri olurdu.
Denize giremezdim. Onun yerine, her sene tekrarlan-
nan gelenekselleşmiş bir kavuşma töreni gibi, günün
sıcaklığını emip, göğsünde saklı tutan kumda, ayak-
kabarımı çıkartıp yürürdüm. İlk merhabalaşmam
böyle olurdu. Ne kum rahatsızlık duyardı bundan, ne
ayaklarım.

Sonra, ürkek ürkek denize bakardım. Aşığına uzun
süre görmüş birisi gibi süzerdim denizin koyu lacı-
vert, koyu yeşil hatlarını. Ardından, kirpiklerimin ara-
sından, neredeyse kendime bile fark ettirmeden ya-
kamozlara bakardım: Hâlâ oradalar mı diye...

Tarih öncesi insanlarla bağlantılar kurmaya çalışır-
dım tinsel yollardan...

Alıma çocukken okuduğum bir masal gelirdi: Tem-
bel yıldız... Yıldızın tembelliği yüzünden, aydedenin
onu bir misketin içine hapsedmesi. Misket?! Ufakken
oynadığım bilyelerimin hepsinin içinde sihirli renkler
olurdu. Demek ki, hepsi tembel birer yıldızmış. Bir ke-
re daha inanırdım masalların gerçekliğine...

Denizlerde yakamaz yapan periler de afacan olma-
lıdır, bizi ellerindeki fenerlerle aldattıklarına göre.

Gece, uykuya dalana kadar perileri düşünürdüm.
Onları boyardım rüyalarımın bilyelerimin sihirli
renkleriyle.

Ertesi sabah, güneş ısıtmaya başladığı zaman,
içimde nedenini hiç bilemediğim garip bir terkedil-
mişlik hissi ve yalnız kalma korkusu, ayaklarımı deni-
ze sokardım. Sonra, aramızdaki ipler hızla çekilince
koşmaya başlar, suyun yüksekliği dizlerimi geçince
de dibe dalar, nefesimi tutamayana dek yüzerdim.

Saçlarımı, sırtımı okşardı deniz dibe ilk daldığım
anda. Bana sarılırdı, ben ona sarılırdım, sonra saat-
lerce yüzerdim...

Akşamüzeri, diğer kızlar denizden çıkıp güzel giye-
cekler giyerek kalabalığa karışmak için yanşa başlar-
lardı. Beni çağırırlardı, gidemezdim. Kalabalığa karı-
şacak yönüm yoktu çünkü, eksikti.

Denizle kalırdım. Tekrar tekrar dalar, sanılır ve yü-
zerdim. Neredeydi bu perilerin yaşadığı yer, burası
bir hükümdarlık mıydı? Prensleri nasıldı -onu görebil-
ir miydim?-

Gözlerinin denizler renginde olduğunu (kuşkusuz)
sezinlemediğim bu prens, bence yapayalnızdı. Üstelik
duygusaldı da. Deniz gözleri öyle durgun, öyle sus-
kundu ki; bazen perilerin yerine geçmek isterdi. Böy-
le bir delilik! Tutardı kendini...

Ellerini uzatırdı bazen göğze doğru, ama gökyüzünü
bilmeden, kavuşamazdı gökyüzüne...

Deniz gözlü prens, kırmızı büyük koltuğunda otu-
rur, büyük balıkların anlattığı hikayeleri dinlerdi. Belki,
tek eğlencesi buydu. Büyük balıklar savaşırlardı,
asilerdi. Özgürlüğe tutkun, çingene ruhlardı.

Kıskanırdı onları. Onlar gibi olmak için bazen kol-
tuğundan hızla kalkar, ama 'yok, olmaz' deyip
gerisin geriye otururdu.

Geceleri ağlardı. Onun ağlamalarını duyardım
yatağımda. Onu sever, onu özlerdim...

Sonra, ertesi sabah tekrar denize girip saatlerce
çıkamazdım.

Yazın sonlarına doğru, kızlar, akşamları oturup,
sevgililerinden bahsederlerdi. Ben, onların konuştu-
klarını dinler, gülümserdim.

"Benim deniz gözlü prens bir sevgilim oldu" der-
dim bilyelerime eve dönünce, "size selamı var deniz
perilerinin..."

Radyoculuk Üstüne Birkaç Dem

AYSUN DEMİR

"Sessizliği dağıtacak bir ses bekliyoruz,
nereden ve kimden geleceğini bilmeden."

Böyle yazmış Alihan İrmakkesen...
Böyle düşünen binlerce insan var. Hepsi
zaman zaman radyolannı açıyor ve o sesi
bekliyor. Godot'yu bekler gibi... Hepsinin
farklı beklentileri, farklı dünyaları ve dünya
görüşleri var. Aman ne güzel bir mozaik
demeyin hemen. Aynı rengin bir ton koyu-
su veya açığı çoğu (ya da yeşili!)

İsrarlıma şarkılarla kendi dünyalarını
anlamlandıyorlar. Çoğunluk kendi içinde-
ki seslerin yansımaları arıyor. Bu seslerde
aşk, yalnızlık, sevgi, terkedilme, ihanet üs-
tüne... Ya da çiçek, böcek, papatya üstü-
ne sohbetler... Programcılann hemen hep-
si, çoğunluğu oluşturan bu kitleye sesleni-
yor. Canlı telefon bağlantılarında dinleyici-
leri konuşturuyorlar.

Dinleyici konuşuyor, konuşuyor...
Programcılar "susma, sustukça sıra sana
gelecek" edalarında; dinleyiciler korkuları-
nı, aşk acılarını, akşam ne pişirdiğinden
tutun da, eşini uyutup telefonu düşürmek
için neler yaptığını anlatıp duruyor. Dinle-
yicilerin iç dünyalarına seslenmekten yo-
rulmuyor programcı ve onikiden vurmuş
oluyor. Çünkü dışardaki gürül gürül dün-
ya, Cumartesi Anneleri, Açlık Grevi'nde öl-
mekte olan insanlar, Madimak Oteli, ana-
ların üstüne köpek salarlar, bu ülkede de-
ğil... Her olayda susan toplum, hangi fre-
kansa takılsan bağıra bağıra konuşuyor.
Herkes şık, pür neşe, çok mutluyuz lay
lay lom... Sizi seviyorum diye bağırın
programcılar, ruju öpücüklerini faks ge-
kenler... Çılgınlar gibi eğlenen dinleyiciler-
le, eğlendiren programcılar ya da sevgi

için ölesiye ağlayanlar... "Lütfen yüksek
sesle sevmeyiniz" diyordu Engin Turgut...
Lütfen, kusabilirim artık...

Duygu... Duygu... Duygu... Ancak duy-
gusuzluğun batağında böyle duygu duygu
diye bağırabilir bir toplum.

Bir de yabancı müzik yayını yapan rad-
yolar var...

Grup Yorum'a, Kızılırmak'a koyulan gizli
yasak, yabancı müzik konusunda işle-
miyor. Madalyonun ters yüzünde gizli bir öz-
gürlük saklı. Örneğin Rage Against the
Machine çalabilirsin; çünkü hiçbir patron
Los Angelesli bu dört gencin konserlerine
Che Guevara'nın posteriyle çıktığını bilmi-
yor. Dinlemiyor ki anlasın. Örneğin, Şili'nin
Santiago kentinde "terörist" oldukları iddi-
asıyla kaybedilen yüzlerce insanın yakınlara
bir eylem yapıyor. Binlerce kadın, eşleri-
nin, çocuklarının fotoğraflarını göğüslerine
asıp, sokaklarda ağır ağır dans ediyor.
Sting, onları anlatmış bir şarkısında "They
dance alone". İstediyin sıklıkta bu şarkıyı
çalabilirsin, hatta öyküsünü de anlatabilir-
sin. Ama kendi ülkedeki kayıplardan söz
edemezsin, edersen de Romina'nın so-
nuna hazırlanmalısın. Ya da les commin-
tes'i çalabilirsin, patronun Fransızca bilmi-
yorsa... Yani trapezcisin... Kolların, yüreğin
açık, ama onların dengesini bozmamalısın.

"Şarkılar söylerdi trapezci kız
Saçlarından parmaklarına süzülen
Güldüğümde ipin üstünde, tutun-
mak sözlerime öyle kolay sanırsın."

Bazen olduğum yerde saydığımı görü-
yorum. Bir yanda yapmak istediklerim, bir
yanda yapabildiklerim... Dengeyi korumak
zorunda mıyım? Ya düşersem!.. düş-
tüğümde... düş (!) düş... düşlerim???...

aşklar içinde...

MERAKLISINA

Ümit Kıvanç

Cellatların hatırlanmaması ne kötü. Onlar da hatırlamıyor mu peki? Endonezya'da yaklaşık 800 bin, Tayland'da yanılmıyorsam 250 bin insanı, yani komşunun oğlunu, karşiki masada çalışan kızı, kahvede hep pencere önünde oturan adamı...

Hayır, ölüm orucunda hayatını kaybeden genç insan hakkında yazmayacağım. Onun ölüm haberi duyulur duyulmaz, olmaz ya, belki sahiplerince mücevher sanılan taşlaşmış kalplerde yumuşama olur korkusuyla, "Ama o terörist!" açıklaması yapan İstanbul Valisi'nden de bahsetmeyeceğim. "E, birader, cezaevi beş yıldızlı otel değil ki," diyen Adalet Bakanlığı yetkilisinden de. Gazeteciler Cemiyeti'ne zorla girip bazı gazetecileri döverek gözaltına alan üç polisin bulunması için, cemiyet başkanının elinde, yukarıda sözü geçen valiye başvurmak dışında çare bulunmayışından da. Devletin tutuklularla inatlaşmasından ötürü bir insanın ölmüş oluşuna basın, tıpkı bizzat uğradığı saldırıya olduğu gibi kayıtsız kalışını da konu etmeyeceğim.

Hele, tam şu sırada, açlık grevinin değil ama ölüm orucunun insani bakımdan kabul edilebilir bir eylem olup olmadığını, herhangi birilerinin elinde başkalarını ölüme gönderme hakkının bulunmasını hiç tartışacak değilim.

Futbolumuzun 20 yıllık sahibi emektarı Rıza'nın jübile maçı haberini koskocaman "Sergen Şov" başlığıyla verebilen insanların ülkesinde yaşıyoruz. Artık Rıza'da ekmek yok, önümüzdeki sezon için taraftarı tavlama gerek. Sergen genç, Rıza yaşlı. Rıza bitti, Sergen sürüyor. Aygün Uğur öldü, rezalet sürüyor.

Size bir derdimi açayım, belki aranızda çare bilen vardır: Ben aynaya bakamıyorum. Yakın çevremden insanlarla konuşurken bakışlarımı yere indiriyorum. Eski Türk filmlerini keyifle seyrediyorum da, haberleri seyrederken gözlerim sulanıyor. Otomobillere, kaldırımlara, döviz büfelerine, gazete binalarına, arkasından saksılar görünen işlemeli perdeli pencerelere, billboard'lara hınçla, hırsıyla bakıyorum. Ölecek miyim doktor, söyleyin!

- Hayır yavrum, ölmeyeceksin, o çocuk hepinizin yerine öldü.

Hâlâ dumanları tüten harabeler arasında yürüyorum. Sağda solda birbirlerinin ruhlarının leşini soyan insanlar. Biten nedir? İnsan yıkıntıları ve onur kırıntıları arasında halsiz yere uzanmış, celladını bekleyen bu ruhlar kime ait? Yüreğimizdeki titreşimler aynıysa niye ayırırız?

Ölüm Allah'ın emri, cellatlar olmasaydı.

Ya ölüme gidişi izlemek? Bunun kader olduğuna beni kimse inandıramaz.

İşkence görmek insanı alçaltır. Ya işkenceyi izlemek?

Olamaz; bir yerlerimizde onur kırıntıları kalmıştır muhakkak. Bize infaz seyrettiriyorlar. Her gün yeniden, daha acımasızca aşağılıyorlar bizi. Köşe bucağı arayın, bulabildiğiniz kadar onuru hemen faize yatırm.

Lanetlenmemiş cellat yoktur. Ya cellatların hizmetkârı olmak? Bu nasıl bir zavallılıktır?

Cellatların hatırlanmaması ne kötü. Onlar da hatırlamıyor mu peki? Endonezya'da yaklaşık 800 bin, Tayland'da yanılmıyorsam 250 bin insanı, yani komşunun oğlunu, karşiki masada çalışan kızı, kahvede hep pencere önünde oturan adamı... Ve çocuklarını "komünist avı" yapıyoruz diyerek katledenleri bugünün insan hatırlamıyor. 'Vahşet' denince akla ya Nazilerin Yahudilere zulmü ya da Stalin'in kampları geliyor. Peki bu "av"çılara ne oldu? Aile babaları, saygın işadamları ya da vali, gazete patronu falan mı onlar şimdi?

Yakın zamana kadar, vicdanları böyle insanlara ölene kadar rahat huzur vermez diye düşünürdüm. Şimdi yaşadıklarımızdan sonra, bundan şüphe duyuyorum.

Madem vicdan da en azından bir müddet sorun olmuyor, o halde, kendilerini zor durumda bırakma kaygımız olmaksızın, yetkililerden bizim durumumuza da Endonezya veya Tayland usulü bir çözüm bulmalarını mı rica etsek?

Her gün ölmektense...

Acaba Aygün Uğur'u ölüme bu düşünce mi götürdü: Her gün ölmektense.

Ama bugün ondan bahsetmeyecektik. Hayat ve ilişkiler hakkında genel bir sohbet içindeyiz, öyle değil mi? Ne dersiniz, sayın bakan, sizce beş yıldızlı otelde seks evdekinden daha heyecan verici olur mu? Biliyorsunuz, sayın vali, Olimpiyatlar'a altın madalya ile başladık, neler hissediyorsunuz? Çocuklarımızı iyi yetiştirmiş miyiz? Hepsini böyle yetiştirsek terörist olmazlar değil mi? Aralarından nice Sergen'ler çıkar... Bu haftaki kapak konumuzu buldum, sayın genel yayın yönetmeni: Biseksüel kadınlarla ilişki kuran oral seks meraklısı kız jigoloların sosyetenin homoseksüel erkeklerle ters ilişkileri.

Ha, o cezaevinde ölen terörist haberini de sıkıştırıverin tek sütuna. Nasıl olsa şimdi cenazesinde olaylar çıkar, "Polis göz açtırmadı" başlığıyla büyütürüz.

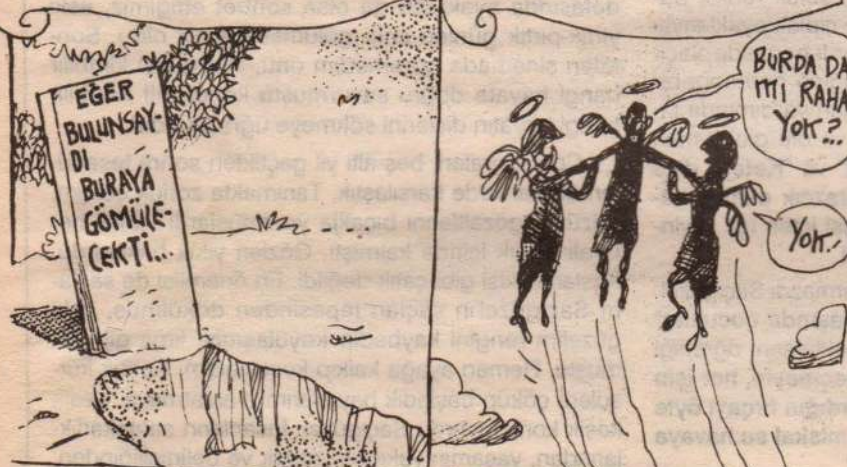
Huzur içinde yat, Aygün Uğur. Öyle görünüyor ki, onur ve vicdan sahibi herkesin bu şartlarda sahiden huzur içinde olabileceği biricik yerde... Umalım ki ölümünün bu çirkeften toplumca çıkmamıza faydası olsun.

Ne kadar acı burular? Kışkırtılıyorlar hepittirzi ve kışkırtacaklar

Güç iştir çünkü bir zarfı itti sarı gibi yaşattıracak Bir hayatı itti sarı gibi zarfı itti sarı gibi yaşattıracak güç iştir

Birazdara aktarıttı olacak sevgililer Bütün heybetiyle aktarıttı olacak.

Şiir: Edip Cansever Ender Özkan Karalları

Mutfağımın Tavanı

AYGÜL YAPICI

Sokakta yürürken herkesten ürkerdim, kalabalıklara girmemeye çalışır ve devamlı cüzdanımı kollardım. Bir sokağın ya da cadde-nin sonunda karşıma çıkıveren bir tarihi esere, camiye, eski eve, işte İstanbul'a özgü o şeye öylece durup bakan bir tek ben olurum. Herkes orda bir şey yokmuş gibi geçip giderken ben onları düştikleri bu gaflet uykusundan uyandırmak isterdim.

Hep güçlü olduğumu düşünmüştüm. Bununla da gurur duyarım. Bugüne kadar her şeyimi kendim yaptım. En küçük sorununda ailesine koşanlardan hiç olmadım.

Üniversiteyi ailemden uzakta okudum. Bütün okul işlemlerini, yurt işlemlerini, şunu-bunu kendim hallettim. Okul muamelelerini ailesiyle yapanlara yan gözle bakar, kendi işimi kendim yapabildiğim için gururlanırdım. Kendimi büyümüş hissedirdim, sanki çok önemliymiş gibi.

Sevgilim beni terkettiğinde sadece bundan sonra yaşayamayacağımız güzel günlere üzüldüm. Ama kendimi eskisinden daha güçlü hissetmeye ve başımı dik tutmaya devam ettim. Bir daha da kimsenin beni terketmesine izin vermedim. Ve bir daha kimsenin arkasından üzülmeyi öğrendim. Kendi kendime yetmeyi hayat felsefesi edindim. Şu ensesi kalın kurt misali, her şeyimi, her işimi kendim hallettim.

Mezun olduktan sonra ailemin yanına memleketeye döndüm. Uzun süre iş bulamayınca, çaldığım bütün kapılar yüzüme kapanınca, birgün bavulumu toplayıp, aynen Türk filmlerindeki gibi "ben İstanbul'a iş aramaya gidiyorum" deyip yola çıktım. Atletimde annemin diktği muska, koynumda yavuklunun resmi yoktu, ama bavulumda taşralı bir kızın umutları ve sırtımda babamın damatlık ceketi, kulağımda "aman kızım"larla başlayan bir sürü öğütü taşı-toprağı altın İstanbul'a vardım.

Hakkında bir sürü şey duyduğum, resimlerini çokça gördüğüm, hem çok sevilen, bir o kadar da nefret edilen, ama en önemlisi herkesi korkutan büyükşehire, İstanbul'a ilk gelişimdi. Sokakta yürürken herkesten ürkerdim, kalabalıklara girmemeye çalışır ve devamlı cüzdanımı kollardım. Bir sokağın ya da caddenin sonunda karşıma çıkıveren bir tarihi esere, camiye, eski eve, işte İstanbul'a özgü o şeye öylece durup bakan bir tek ben olurum. Herkes orda bir şey yokmuş gibi geçip giderken ben onları düştikleri bu gaflet uykusundan uyandırmak isterdim. Hiçbir yerini bilmediğim bu şehirde elyordamıyla birtakım iş görüşmelerine gittim.

Bir ay sonra istediğim gibi bir işte çalışmaya başlamıştım. İki ay sonra da kendi evime taşınarak orda-burda kalmaktan kurtuldum. Kendime bir-iki parça eşya aldım.

Belki bazıları için bütün bunlar önemli değildir. Ama benim gibi küçük bir anadolu kentinde büyümüş, ürkek bir kızın büyükşehire gelip hayatını kurmaya çalışması o kadar da küçümsenecek bir şey değil. Yalnız başıma verdiğim bu ayakta kalma savaşı sonunda, bu şehrin beni yutmasına izin vermedim.

Annemle babam evime geldiklerinde bomboş evi görünce yürekleri cız ederek, aslında sandıkları kadar rahat olmadıklarını gördüler. Evde su ısıtacak hiçbir şey olmadığı için soğuk suyla yıkanmamı ise görmemezlikten geldiler.

Şimdi belki de aslında o kadar güçlü olmadığımı düşünüyorum. Belki de önemli değil bütün bunlar. Veya ayakta kalmışım, her şeyi kendim yapmışım da ne olmuş. Yalnızım işte. Bütün her şeyi yalnız olduğum için kendim yaptım. Yalnız olduğum için güçlü olmak zorundaydım. Yani aslında güçlü bir insan değil, yalnız bir zavallıyım.

Öyle olmasaydı şimdi böyle çaresizlik içinde mutfağımın tavanını boyamaya çalışırken merdivenin tepesinde ağılıyor olur muydum?..

ALTAY MARTI

Saçıgüzel

Saçıgüzel Zeyno diye hitap etmezdi sevdalisına elbette. Kızın çok tuhaf bir ismi vardı: "Suudi Arabistan Kraliçesi."

Diyarbakır otogarının gelmiş geçmiş en iyi otobüs yıkayıcısıydı Saçıgüzel; tüm şöförlerin gözdesiydi. İki "kader arkadaşı" Metin ve Bozo'yla birlikte uzun yoldan gelmiş ve haliyle tozdan, kirden, pislikten derb-u kalb olmuş arabalar perona yaklaşıp yollarını indirdikten sonra yavaşça şöföre yaklaşıp ve hemen işi bağlardı. Bir otobüsü tepeden tırnağa yıkamak, kız gibi yapmak çocuk oyuncağıydı Saçıgüzel ve arkadaşları için. Üçü de aynı anda kollarını çemirler, ayakbakişlarını çıkarıp pantolon paçalarını dizlerine kadar kıvrır ve işe koyulurlardı. İçlerinden biri elindeki, ortasına yuvarlak tahtadan sap yapılmış, eski mazot tenekesini doldurmak için garaj tuvaleti ya da az ötedeki toplum polisliğinin havuzuna doğru yollanırken, bir diğeri kaplan gibi arabanın içine atlayıp bir çırpıda koltuk başlıkları ve kiltabla-larını sökmeye başlardı. Üç kişi çalıştıkları için koca arabanın dıştan her tarafını deterjanlı suyla yıkayıp durulamak, içerde yerleri paspaslamak, ölü sinek bulaşmış camları kolonyalı gazetelerle içerden bir güzel silip ayna gibi parlatmak çok zaman almazdı. Birazdan cıalanmış gibi gıcır gıcır olan otobüsün işi bitmiş olur ve hesap kesilirdi.

Tüm sermayesi bir-iki avuç deterjan, bir fırça, iki-üç eski teneke olan ve temiz kâr bırakan bu işin heveslisi çoktu, ancak herkes Saçıgüzel'in iri vucudu ve deli kuvvetinden ürktüğü için kaderine razı olur ve başka bir iş tutardı. Saçıgüzel'in otobüs yıkamaya izin verdiği sadece iki ekip vardı. Bunlardan biri gıllor patatesler gibi birbirine benzeyen ve görenin acıyıp da önlerine üç-beş kuruş atabileceği sıska üç kardeşin ekibi idi. Çelimsiz omuzları, tazı gibi bacakları, toprak rengi yüzleri, kirli fanilaları, soluk renkli, paçavraya dönüşmüş pantolonları ve çıplak ayaklarıyla ortalıkta dolaşan bu kardeşlere acıdı herhalde Saçıgüzel. Bazen üçünü de yanına çağırıp herhangi bir otobüsü "ikram eder", hatta deterjan yardımında bile bulunurdu. Bakımsız bedenleri ve ölü gibi bakan gözleriyle garajda "Ceset" "Tabut" ve "Kefen" diye anılan bu üç kardeşin ellerinin birazcık ekmek tutması, vücutlarına azıcık kan gelmesi içten içe sevindirirdi belki de Saçıgüzel'i, kimbilir!

Bir de kardeşimle bana ses çıkarmazdı Saçıgüzel. Gerekçesi de bizim "efendi, akli başında çocuklar" olmamızdı. İlk zamanlar işin püf noktalarını öğrettiği bile oldu. "Otobüs yıkama deyip geçmeyin, her işin bir tekniği vardır. Tenekeye daldırdığınız fırçayı öyle bir savuracaksınız ki cama, zerre-i miskal su'havaya kaşınmayacak, boşa gitmeyecek."

Halvet zamanlarda, Diyarbakır'ın kırk dereceyi aşan sıcaklarının mayıştırdığı herkes ya başını hortumun altına tutarak serinlemeye çalışır, ya da lokantanın arkasındaki üç-dört iri ağaç altındaki gölgelik yere atardı kendini. Bazen Saçıgüzel'in teklif ve dolayısıyla emriyle "aynı iş kolunda çalışan" bizler de biraraya toplanırdık o ağaçların altında. Saçıgüzel habire bir şeyler anlatırdı ve nedense en yalın konulardan bile sinirlenerek, kaşı gözü çatılarak, dişlerinin arasından tükürükler saçarak bahsederdi. Önce hayat konusunda irili ufaklı öğütlerle başlar, sonra kendisine geçerdi. Atletini sıyıır, geniş omuzlarını, pazularını göstererek sporun ne kadar faydalı olduğunu, her gün ne çok ağırlık kaldırdığını, iki-üç saat nasıl da yorulmadan koştuğunu anlatır ve buradan da pat diye sevdiği kıza, Zeyno'ya geçerdi. Onun siyah saçları, ufakık ağzı ve sürmeli gözlerini o kadar çok dinlemiştik ki Zeyno nere-

deyse kapı komşumuzun kızı kadar yakındı bize. Saçıgüzel Zeyno diye hitap etmezdi sevdalisına elbette. Kızın çok tuhaf bir ismi vardı: "Suudi Arabistan Kraliçesi." En son konu ise her zaman olduğu gibi "saç bakımı"ydı. Gerçekten de çok güzel saçları vardı Saçıgüzel'in. Her bir teli altın suyuna batırılmıştı sanki; ıslıl ıslıl parlardı. Çok coşardı Saçıgüzel saçlarını anlatırken. Her zaman yanında dolaştırdığı küçük yuvarlak aynası ve ince dişli tarağıyla bir taraftan saçlarına dört-beş kez şekil verirken bir taraftan da nasihatlerini sıralardı: "Yeşil sabun kullanacaksınız. Sıcak suyla banyo yaptıktan sonra en son bir de soğuk suyla yıkayacaksınız saçlarınızı. Haa, bir de limon suyu. Her gün beş-altı kere limon suyuyla ıslatıp taramak lâzım saçları." (Ben ve kardeşim özellikle bu limon suyu uygulamasını yirmi-otuz kez yaptık, ama kara kıvrıcık saçlarımızda hiçbir değişiklik olmadı. Sonraları limona harcadığımız paraya ve ahmaklığımıza çok yandık.)

Ağzı bozuktu Saçıgüzel'in ve çok deli doluydu. Fakat içli bir tarafı da vardı ve bu özelliğine hiç belli el değdirmezdi ve bu sebepten çıtkırdım-narin ruhuna kimse bulaşmasın diye çevreye öfkenin has-sosuyla kıvılcımlar yağdırırdı. Garajın arkasına çadır kurmuş çingenelerin pasaklı ve çamur suyuna bulandırılmış gibi ölgün yüzlü çocuklarına avuç avuç ucuz sakız dağıttığını da hatırlıyorum, salatalık-domates-peynirli yer sofralarına misafir davet ettiğini de; öyle düşünceli bir adamdı.

Sonra yaz bitti. Kardeşim ve benim için tatlı para kazandığımız bir dönem geride kalmıştı artık. Tabii Saçıgüzel ve onun fantastik dünyası da. Ertesi yaz aylarında otogara uğramadık.

Üç-dört yıl sonra bizim içinde keyfimizce sigara içebildiğimiz, ayaklarımızı dolu dizgin ön koltuğa atabileceğimiz loş, nemli ama çok şamatalı ve çok rahat sinemalarımızdan birinde karşılaştım Saçıgüzel'le. Yer göstericilik yapıyordu. Pek değişmemişti. Seyircilere olan tavrından belliydi; yine oldukça sinirliydi. Ve saçları hâlâ çok güzeldi. Beni görünce ilk kıyak olarak bahşiş almadı, sonra da filmin ortalarında bir yerde bir bardak çay tutuşturdu elime.

Bir müddet o sinemada çalıştı Saçıgüzel. Her defasında ayaküstü de olsa sohbet ettiğimiz, eski yırtık-pırtık günleri anıp gülümsediğimiz oldu. Sonraları sinemada göremedim onu, Saçıgüzel kimbilir hangi hayata doğru savurmuştu kendisini! Kimbilir hangi hayatın dişlerini sökmeye uğraşıyordu!

Çok sonraları, beş-altı yıl geçtikten sonra tesadüfen bir kahvede karşılaştık. Tanımakta zorluk çektim. Yüzünü, gözaltılarını bıçakla yontmuşlardı sanki, her tarafı kırışık içinde kalmıştı. Gözleri yıkık bakıyordu. Kaşları eskisi gibi çatık değildi. En önemlisi de saçları! Saçıgüzel'in saçları tepesinden dökülmüş, eski güzelim rengini kaybedip koyulaşmış, fırça gibi olmuştu. Hemen ayağa kalkıp kucakladım. Küçük kürsülere çöküp başladık hayatlarımızı anlatmaya. Kesik kesik konuşuyordu Saçıgüzel. İnsanların sahtekarlıklarından, yaşamın yakıcılık, zorluk ve delirticiliğinden, hayal kırıklıklarından bahsediyordu. Suudi Arabistan Kraliçesi, saçları, spor, limon suyu, ince dişli tarak, otobüs yıkamanın ince noktaları ve yer sofraları!.. Herşeyi gömmüştü Saçıgüzel ve belli ki hiç eşele-mek istemiyordu. Sesi, zaptedilmiş gibi çıkıyordu. Sonra hasta olduğunu, doktora gittiğini söyleyip cebinden bir kaç ilaç çıkarıp gösterdi. O zamanki tıp bilgimle anlayabildiğim kadarıyla Saçıgüzel'in başı ruhuyla dertteydi. Saçıgüzel depresyondaydı. Eski ustalığının ne de büyük hatırı varmış bende. Sevgiyle omuzlarından tutup konuşmaya başladım. Yıllar geçmiş, öğüt ve akıl verme sırası bana gelmişti. Kendisini toparlamasını istedim. Işığını kaybetmeye yüz tutmuş gözlerinde hafif bir kıvılcımdanma oldu; buna birazcık sevindim. bir süre daha oturduk. Sonra izin istedi ve kalktı. Kucaklaşıp ayrıldık. Bir daha hiç göremedim onu. Aklımda hep son hali, seyrek saçları ve uçuşan akli kaldı.

TURŞUCU MOZART

Öküz 13

Hikayeler Adası

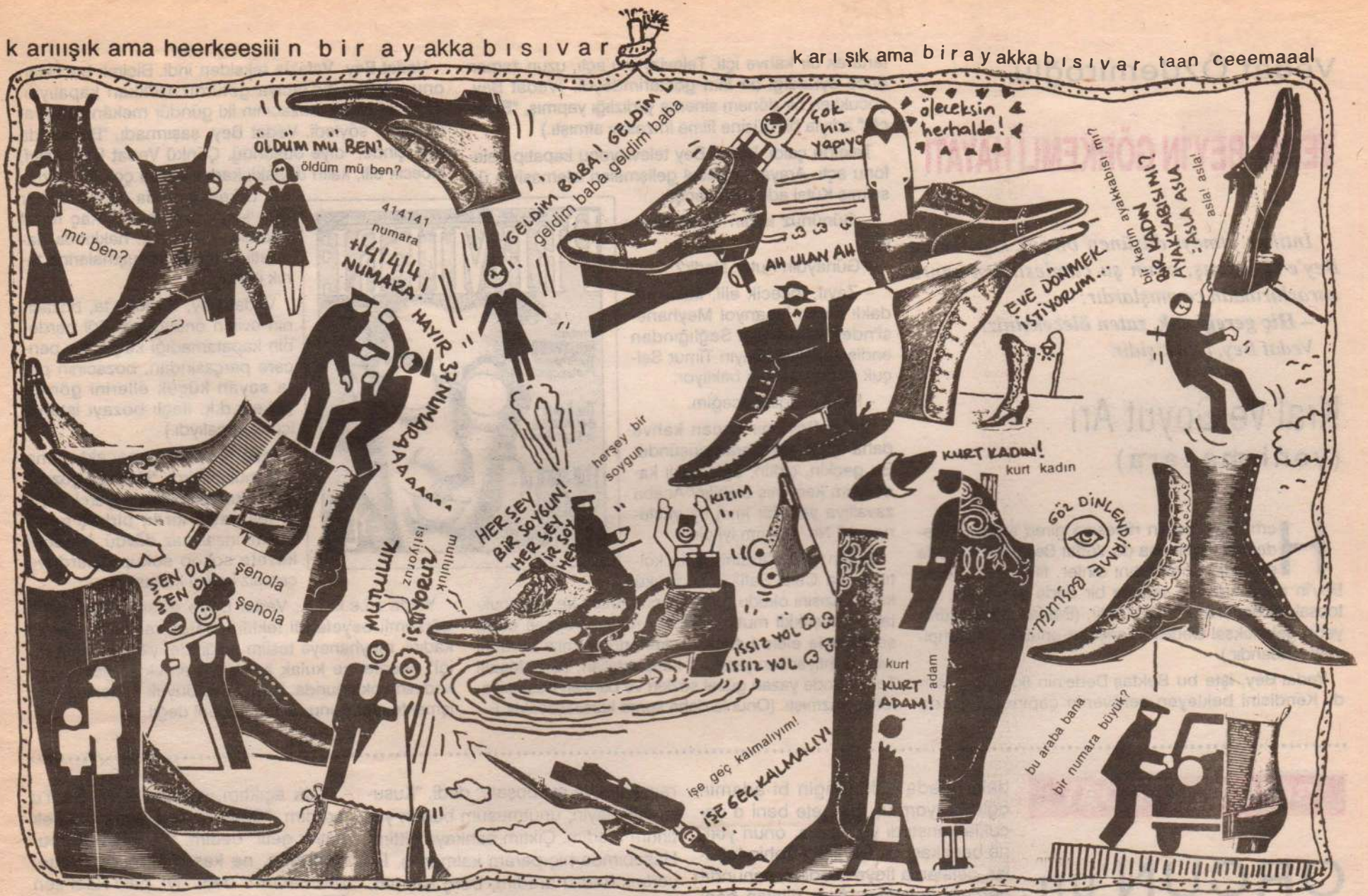
Şu anda öyle bir adadayım ki, burada hikayesi olmayan hiç kimse yok. Herkesin birbirinden ilginç hikayeleri var. Ve ayak üstü hemen anlatıyorlar. Mesela bir köfte yiyeceksiniz, siz köftenizi yerken, köfteci anında kendi hikayesini anlatıyor, lakin köfteniz bitmeden adamın anlattığı hikaye bitiyor. Bir insanın hayat hikayesi bir köfte zamanına nasıl sığabilir. Pes doğrusu. Herşey bu kadar kısa mı, bu nedir yahu? Hem bütün ada halkının nasıl hikayesi olabilir anlayamıyorum. İnsan bu adada hikayesizliğinden utanıyor. Birgün yine pide yerken pideci hikayesini, adaya nasıl geldiğini anlattı. Diğerleri gibi bir gecede verilen bir karar, herşeyi geride bırakmış, adaya geliş, onaltı yıllık bir ikamet, mütevazı yaşam ve tam pidenin yenmesi bitince, yaa işte böyle derken hikaye sona erdi. Menemen yerken ya da bir tost yerken durum yine aynı. Bir çay içimi süresi hikayeler bile mevcut. Uzun bir süredir buradayım ve hikayem yok diye neredeyse yadırganır oldum. Yahu ben durup dururken kendime nasıl hikaye bulayım, olamaz da. Zaten ben hikaye dinleyicisiyim. Mitolojinin yüz gözlü Argos'u gibi yüz kulak gezer dururum. Kulaklardan ellisi uyurken, diğer ellisi dinler, neler dediklerini ağızları. Lakin bu adadaki hikayelere yüz kulak da az gelir, bir kulak da. Bu kadar bol olunca hiç bir ehemmiyeti kalmıyor sanki. Yani bir tuzluk istersen önüne tuz gölü geliyor. Bir yandan da hoş bir durum bu. Hikaye selinde boğulup gideceğim diye korkuyorum. Burada daha fazla kalırsam mesleğimden de olacağım. Hikayeler yedi bitirdi beni. Artık dinlememek için تنها yerlerde geziyorum. Günlerdir hiçbir şey yazıp çizemedim. Çünkü herşey çok gerçek ya da gerçek çok. Demek ki hikayeler metropoldekiler için büyüleyici, şehirliğin fantazileri için bire bir. Belki bir mantık çerçevesinde başka dünyalar yaşanması isteği...

Adada bir gün yine hikaye dinleyerek yemek yiyordum. Yemek ve hikaye bitiminde lokantacı hesabı alırken, "Siz de bu adaya yerleşecek misiniz?" diye sordu. Gayet kararlı bir ses tonuyla "Hayır" dedim. "Neden?" dedi. Ben de "Çünkü hikayem yok" diye cevap verdim. Buna çok bozuldu ve eminim ki beni hiç sevmedi.

Fakat ne olursa olsun bu hikayeler adanıdır. Metropol zihniyetiyle buradan dışarıya kelimeler çıkarmak ne derece doğru bilemiyorum. Seneler önce buranın şirin bir köyünde yaşlı bir adamdan, beni bu köye çeken ve hayatımın önemli bir bölümünü onun üstüne kurduğum küçük mü küçük bir hikaye dinledim. Yıllar yılı unutamadığım bu dört beş cümlecik bu hikaye adanın en güzel hikayesiydi. Yıllar sonra aynı köye gittiğimde aynı dut ağacının altında yıkık evlerin önündeki her zamanki yerinde oturur bulduğum yaşlı adama, bana böyle bir hikaye anlattığını, yıllarca unutamadığımı söyledim. Yaşlı adamın hafızası biraz zayıflamıştı ve bana böyle bir hikaye anlatmadığını, bu hikayeyi ilk kez duyduğunu söyledi. Şaşırmıştım. O anda ona karşı değil zamana karşı konuşuyordum. "Anlattığınızı unuttunuz bu normal ama ben bu hikayeyi bir an bile unutmam. Her yere bu hikayeyle gittim. Madem unutacağınız niçin bana anlattınız?.. Bunu niçin bana yüklediniz? Eğer mücade ederseniz bu minik hikayeyi yazayım da herkes okusun, benden çıksın artık" gibi şeyler söyledim. "Yazacaksın ama bana bunun bir yaran yok, sana var mı?" dedi. Bir an düşündüm. Ne yaran olacaktı ki, hiç, nasıl olsa tüketilip gidecekti. Anlatan adamın bile unuttuğu, doğruluğu asla kanıtlanamayacak olan bu dünyalar güzeli öyküyü yazmanın bana ne yaran olabiliirdi?.. "Bana da yaran yok" dedim. "O zaman yazma" diye karşılık verdi. "Peki, tamam" dedim ve öyküyü, dört sene önce dinlediğim yere bıraktım. Anladım ki hikayeler adasının hikayeleri sadece dinlemek içindi ve sadece adaya aitti...

LEB-İ DERYA SAYIN

Kutlu Esendemir

BİR HİÇ!

Sevgilimi çırlıçıplak rüyamda görmüş, midem bulanmıştı. Kusmak istiyordum. Çünkü rüyamda gördüğüm gerçeklik benim gerçekliğim değildi!

Mevsim, tuvaletinizi yapacağınız zaman, kıyınızın kara değmeyeceği yeni bir mevsime doğru yavaş yavaş ilerliyordu. Mevsimdeki bu değişim, savaşın daha da yoğunlaşması ve ölümün hayata biraz daha yabancılaşması demektir.

Skorskyler'in, Cobralar'ın, F-104'lerin sortileri çoğalacak, tepenize düşen bomba, karın erimesine doğru orantılı olarak artacaktı. Çünkü, uçakların görüş alanları artacak ve bize yabancılaşmış ölüm, her geçen gün yakınlaşacaktı.

Zaman ilerliyordu. Gökten yağın, her biri bir ton olan kazan bombalarının isabet aldığı her noktada, neredeyse elli metre derinliğinde, elli metre çapında açılan dev çukurlardan şelale misali su fışkırıyor, ortalık "sakinleşince", isteyenler bu çukurlarda, banyo yapıyordu.

Yeni bir mevsimin kapıyı çalmasını, tek bir iyi yanı vardı bana göre: Tuvaletimi yapmak için pantolonumu çözünce, artık kıyın kara saplanmayacak, böylesi bir hayatın "zorunlu" turisti olan ben, çözülmek için dakikalarca zorlanmayacaktım!

Bunun dışında herşey aynıydı: Kapalı tutulduğumuz on oniki metrekairelik mağara, mağaranın içindeki "tutuklu"lar, "çete" ünvanlı pirelerin verdiği tatlı kaşın-tı, yatış- kalkış saatleri, yediğimiz yemek, tepemizde bekleyen nöbetçiler, vesaire vesaire.

Yalnız, gerillaların bir hafta önce getirdiği bir kişi, az da olsa mağaranın rutinliğini değiştirmişti. Mağaranın yeni konuğu, fiziksel yapısı bize hiç benzemeyen 19, 20 yaşlarındaki bir gençti. Yaklaşık iki metre boyundaydı ve dünyada şu ana kadar gördüğüm en büyük ayaklara sahipti. Üzerinde yeşil gömlek ve aynı tonda bir pantolon vardı. Kısa saçlarından ve yeni yeşeren bıyıklarından, onun esir alınmış bir asker olabileceğini düşündüm. Gerillalar, onu içeri attıktan sonra, bu kişiyle konuşmanın, "ahbap çavuşluk yapma"nın kesinlikle yasak olduğunu sert bir tonla vurguladılar.

Durumu çok üzücüydü. Aramıza "katılması"yla, çay yapma, bulaşık yıkama ve mağaranın temizlenmesi gibi sıraya bağlı tüm angarya işler, "komutanlığın" emriyle ona devredilmişti. Her gün bu işleri yapıyor, mağaranın en ucuna geçip oturuyordu. Yüzünde yorgunluğun hatları sanki, gizli bir utançla birleşiyordu.

Gelişinin sekizinci günüyü. Öğle yemeği için, hepimiz mağaranın önüne çıkarıldık. Dışarıda bahar, dağların üzerindeki beyaz örtüyü yavaş yavaş atıyor, yeşil bitki örtüsünün bize doğru yaklaştığını görüyorduk. Altışar kişilik iki guruba ayrılmış, önümüze konan tepside, uzun zamandır günün menüsü olan marnayı bitirmiştik.

O, bulaşık yıkamak için dışarıda bırakıldı, diğerleri içeri girmişti. Ben ise nöbetçinin yanına gidip, dışarıda ka-

lıp biraz kitap okumak için izin istedim. Nöbetçi bu isteğimi olumlu karşıladı, "Yalnız biraz dipte otur hevvall" diye de uyardı. "Tabii tabii" dedim.

Yere çöktüm, cebimdeki küçük radyodan TRT bantını buldum. Kitabı açtım. O sırada, radyoda Levent Yüksel, "Yeter ki onursuz olmasın aşk" şarkısını söylüyordu... Mağaranın yeni konuğu, bana doğru dönüp, hiç kimsenin duymayacağı şekilde birşeyler mırıldandı. Anlayamadım, "Ne dedin?" diye sordum... "Levent Yüksel'in son çıkışı ne kadar başarılı değil mi hevali Kutlu" dedi. Dura uğramıştım. Memleketin yüzlerce kilometre ötesindeki bir dağın tepesinde, üç aydır mağaranın içinde kapalı bir adama, hem ismiyle hitap etmiş, hem de Levent Yüksel'i tanımış, hem de tüm bunları düzgün bir Türkçe diksiyonla anlatmıştı!

Donakaldım!

"Sen" dedim şaşırarak, "Sen asker misin? Nereden tanıyorsun beni?" Çevresine bakındı, "Dört ay önce katıldım partiye" dedi, "Tim komutanıydım. Zaaf gösterdik. Silahım alındı ve tutuklandım..."

İstanbul'dan gelmiş buralara, adımla da güvenlik timinden duymuş. İlgisini çekmiş!

Bir iki saat sonra mağaraya girdik... Kulağımda aşk şarkıları vardı... Sobanın yanında sızmışım... Birden fırladım yerdən. Saatler geçmişti oysa... Hava karar-mış, yanımdakilerin hepsi uyuyordu!

Nöbetçi iki gerilla ter içinde fırlayışım-dan paniğe kapılmıştı. Zor nefes alıp veriyordum. Sevgilimi çırlıçıplak rüyamda görmüş, midem bulanmıştı. Kusmak istiyordum. Çünkü rüyamda gördüğüm gerçeklik benim gerçekliğim değildi!

Birkaç gün sonra, onu çağırdılar mağaradan. "Eyyvah!" dedim içimden, "mutfaga gidiyor."

Yanılmışım!

İki üç hafta sonra, büyük bir çatışma çıktı bizim noktada. Uludağ'dan başka hayatında başka bir dağ görmemiş ben ve guruptakiler için, yeni dağlara doğru kaçış başladı. 100 saatin üzerinde, ayakları patlamış, elbiseleri yanmış, yorgunluktan bitap düşmüşken aniden onu gördüm. Kucağında bir kadın gerilla, omuzunda ise bir tüfek vardı. Yanına yaklaştım. "Merhaba" dedim. Soğuk bir "merhaba" ile karşılık verdi. "N'oldu sana? Kucağındaki kim?" diye birşeyler sordum... Kısa bir sessizlik oldu... Cezası bitmiş, komutanlığa geri dönmüş belli ki... Kadın gerilla da yorgunluktan yığılmış. Yüzünü büyük bir asaletle bana çevirdi, "Bazen hayattan düşenler, işte gördüğün gibi bazen hayatı omuzları" dedi ve hızla uzaklaştı yanımdan...

Aylar sonra ben serbest bırakılarak İstanbul'a döndüm... Yıllar geçti... "Yeter ki onursuz olmasın aşk" diyen Levent Yüksel, eşi Sertap'tan "faks" yoluyla ayrıldığını duyurdu medyaya... Ben de, sessiz sedasız rüyamda çırlıçıplak gördüğüm o eski sevgilimden...

Şimdi ise bir hiç'e aşığım galiba, ikinci buluşmamızda, giysisinin önünde "I'm virgin (1)", arkasında ise "But this is an old t. shirt (2)" yazdığını, gösteren bir kıza!

Ya ben?. Bir hiç olup olmadığımı bile bilmiyorum! Bildiğim tek şey hayatın bakire olmadiği!

Not: (1) Ben bir bakireyim...

(2) Ama bu eski bir tişört...

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

İntihar etmeyi düşünen birçok kişi, Vedat Bey'e danışmış, onun şu cümlesinden sonra kararlarından caymışlardır:

– Hiç gereği yok, zaten öleceksiniz!

Vedat Bey, bilirkışıdır.

Kral ve Soyut Arı (yeni macera)

Herhangi birisinin rüyasına giren aksakallı dedelerin rüyalarına da Vedat Bey girer. Onlarla konuşur, sorunlarını dinler, fikir verir. Vedat Bey'in rüyasında ise sadece bir dede görev alır. Bu topsakallı dedenin adı Bektaş'tır. (Bektaş Dede, Hürriyet'in geleneksel Dedeler Yarış'nın unutulmaz şampiyonlarından.)

Vedat Bey, işte bu Bektaş Dede'nin ikazıyla uyanı. Kendisini bekleyen serüvenin çapını kafasında

tartarak bir kahve içti. Televizyonu açtı, uzun zaman önce oynadığı bir film gösterimdeydi. (Vedat Bey, çocukken bir dönem sinema yıldızlığı yapmış, "Enerjik" adıyla bir düzine filme imzasını atmıştı.)

Telefon çaldı. Vedat Bey televizyonu kapatıp, telefonu açtı. Arayan, güncel gelişmeleri izlemesiyle ün salmış Kutsi adındaki gençti:

– Gününüz aydın olsun efendim.

– Günaydın Kutsi. Nedir?

– Zayıf, incecik elli, kalın dudaklı kadın İspanyol Meyhanesi'nden kaçırılmış. Sağlığından endişe ediliyor. Sayın Timur Selçuk sizden yardım bekliyor.

– Pekâlâ. İlgileneceğim.

Vedat Bey, bir fincan kahve daha içti. Sesli olarak düşündü: Bu geçkin, çirkin, ağlamaklı kadını kim kaçırmış olabilir? Acaba zavallıya yeni bir imaj mı yüklenecik? Ne yapsam iyi olur?

Evden çıktı. Taksinin arka koltuğunda Celal Salik'in o günkü köşe yazısını okudu. Üstad; anne, baba ve iki çocuktan müteşekkil mutlu ailelerin, mini ve ekose etekli sevgiliyle elele tutuşan askerlerin, kırmızı burunlu sarhoş ihtiyarların yer aldığı kartpostalları, Saatli Maarif Takvimi'nde yazan güzel sözleri ve benzeri başka işaretleme yazmıştı. (Onunla daha sonra karşılaşacaktır.)

Vedat Bey, Vefa'da taksiden indi. Biçimli bacakları onu meşhur bozacıya götürdü. Dükkan kapalıydı. Yandaki şıracı, bozacının iki gündür mekânına uğramadığını söyledi. Vedat Bey, şaşırmadı. "Bozacı da işin içinde," diye düşündü. Çünkü Vedat Bey; zayıf, incecik elli, kalın dudaklı kadını orada çok sık görürdü. O kadını orada görmediği bir gün ise, bozacının birkaç tuhaf adamla, z.i.e.k.d.k. hakkında hararetili hararetili konuşmalarına tanık olmuştu.

Vedat Bey, Kurtuluş'ta, bozacının evinin önündeydi. Tül perdenin kapatamadığı küçük bir pencere parçasından, bozacının para sayan küçük ellerini gördü. (z.i.e.k.d.k. ilaçlı bozayı iştahla içmiş olmalıydı.)

İnce bir plan yapacaktı, ama çok müteessirdi. "Hani ey gözyaşı, akmayacaktın" diyerek kapıyı tekmeyle kırdı, birkaç tuhaf adamı inanılmaz dövdü, bozacıyı küvete sokup sokup çıkardı ve çaresiz kadını kurtardı.

Yolda z.i.e.k.d.k., Vedat Bey'e evlenme teklif etti, görkemli beyefendi teklifi kibarca reddetti. Üzgün kadını, meyhaneye teslim ettiğinde, yıllardır "Sen de iç!" önerilerine kulak asmayan emektar garsonun, kadının yokluğunda, ilk defa ve büyük kederle şarap içmekte olduğunu da farketmedi değil.

SONER GÜNDAY

ORÇUN'un günlüğü...

Çıktım bankaya gittim. Hesabımda hiç param kalmamış. İşyerimi, Rauf'u aradım, borç istedim. Rauf'ta da para yokmuş, en son parasını da bulaşık makinesi taksidine yatırmış.

1 Haziran : İstanbul'a geldim, otobüsten iner inmez hemen işyerine gittim. Kısım şefi beni odasına çağırdı. "Onbeş günlük izin almıştın. İki aydır işe gelmiyorsun, kovuldun." dedi. Hemen bi yalan uydurdum, dedim ki, "Kaldığım pansiyonda, benim odamın hemen yanın-

daki odada çok zengin bi adamın oğlu kalıyormuş. Bir çete beni o çocukla karıştırdı yanlışlıkla, onun yerine beni kaçırdı. Günlere rehin tutular, defalarca fide istediler, sonunda gerçeği anladılar, özür dileyip beni salıverdiler." Kısım şefi alaycı alaycı gülümsedi, "Çok mu kandırıyorsun, Orçun bak efendi efendi evet haytalık yaptım, kaydardım, işe gelmedim de sana son bi fırsat verip işe tekrar geri alayım ama bu naif yalında ısrar edip beni keriz yerine koymaya kalkarsan kovarım, bilmiş ol!" dedi. Bi an suskunluk oldu, artık ok yaydan çıkmıştı, beni sınıyor olabilirdi "Evet, yalandı" desem, belki asıl işte o zaman kovulacaktım. "Hayır yalan değildi, gerçekten kaçıyıldım." dedim. Bi süre önüne baktı, masasının üzerindeki kalemlikleri ve evrakları düzeltti. "Tamam sana son bi fırsat daha veriyorum, ama sanma ki yalana inandım. Sırf acıdığım için kovmuyorum seni" dedi. Teşekkür edip odadan çıktım.

Koridorda Rauf'la karşılaştım, "N'oldu?" dedi. "Kandırdım enayiye, yalan attım inandı" derken Rauf'un kaş-göz işaretleriyle bi şey anlatmaya çalıştığını fark ettim. Döndüğümde kısım şefinin arkamda durmuş, bana bakmakta olduğunu gördüm. "Tamam Orçun, anlaşıldı senin adam olacağın yok, eşyalarını topla ve derhal burayı terket" dedi sert bi tonla ve odasına girdi, kapıyı çarptı. Odama gittim, masamdaki eşyaları ağır hamlelerle topladım belki görür, acır, tekrar işe alır diye, ama görmedi...

2 Haziran : Sabah evsahibi uğradı "iki aydır kirayı yatırmıyorsun. Ya ki-

rayı yatır, ya evi boşalt." dedi. "Kusura bakmayın, unuttum bugün yatırım" dedim. Çıktım bankaya gittim. Hesabımda hiç param kalmamış. İşyerimi, Rauf'u aradım, borç istedim. Rauf'ta da para yokmuş, en son parasını da bulaşık makinesi taksidine yatırmış. "Makineyi geri ver, ben her gün gelip bulaşıkları yıkarım" dedim, "Olmaz öyle şey" dedi.

3 Haziran : Evsahibi yine geldi, saatlerce zili çaldı. Kapıyı açmadım.

4 Haziran : Evsahibi geldi, zili çaldı, açmadım.

5 Haziran : Evsahibi geldi zili çaldı, açmadım. Bu sefer yanında bi emlakçı da getirmiş. Emlakçıya "Evde biliyorum, saklanıyo açmıyo. Vurucam bu herifi" dedi, emlakçı da "Boş ver abi değmez" dedi.

6 Haziran : Evsahibi ve emlakçı yine geldi, kapıyı yine açmadım. Evsahibi "Kapıyı kiralım" dedi, kapıya omuz attı, emlakçı zor ikna etti, gittiler.

Buzdolabına baktım evde yiyecek bi şey kalmamış, sipariş vermek için telefonla bakkalı aradım. "Hayır Orçun bey burası bakkal diil, mobilya mağazası" dedi. Bir süre sonra telefon çaldı, açtım bakkalın çırağı "Orçun abi eskiden beri bol bahşiş verirsin, severim seni o yüzden. Şu anda usta burda yok, arayıp haber vereyim dedim. Demin aradığın yer mobilya mağazası diildi, bakkaldı, usta gıcıklık olsun diye öyle söyledi. Bize çok borcun var, hesabın çok kabarmış usta "Önce borcunu ödesin" dedi alo Orçun abi, usta dükkana doğru geliyo, kapatmak zorundayım" dedi ve kapattı.

Çok açtım, sabaha karşı Rauf'u aradım. "Çabuk bana yarım ekmek kaşar getir" dedim. "Sabahın dörtbuçuğunda, ne kaşar ekmeği Orçun, delirdin mi?" dedi. "İyi, peki Rauf sen bilirsin, dostluğumuz bitti." dedim ve kapattım, saat altıda bi daha aradım, bu sefer telesekreteri çıktı "Masken düştü Rauf, sen bir zalimsin" diye not bıraktım.

7 Haziran : Sabah kapı çalındı, açmadım "Trip yapma Orçun, aç şu kapıyı ben Rauf, kaşar ekmek getirdim" dedi. Biri sesi Rauf'un sesine benziyordu ama evsahibi Rauf taklidi yapıyo olabilirdi... Bir süre bekledim, sonra sinamak için dedim ki "Eğer gerçekten Raufsan söyle bakalım iki ay önce pasaja gittiğimizde garson meze tepsisini getirdiğinde hangi mezeleri aldık tepsiden.", "Saçmalama, nerden hatırlıyım şimdi ben o mezeleri" dedi. "Benim tanıdığım Rauf'un hafızası güçlüdür ve ayrıca dostluklar özveri ister, eğer dostumsan biraz zorla hafızanı ve hatırla" dedim. Onbeş dakika düşündü ve söyledi "Acılı ezme, karides, pilaki ve beyaz peynir" dedi, hepsi doğruydu, artık kapının dışındaki adamın Rauf olduğuna emindim, o yüzden "Ara sıcak olarak ne yedik" diye sormama gerek yoktu.

Kapıyı açtım, Rauf kaşar ekmek getirmiş, yedim... Evsahibi geldi bu sefer, inat etti tam beş saat kapının önünde bekledi. Onun yüzünden Rauf da işe gidemedi.

Evsahibi sesimizi duymasın diye arka odaya gittik, el kol işaretleriyle, eski güzel günlerden bahsederek saatlerce muhabbet ettik...

SANRILARIN ARABALARI

Dayım, sabahları, yüzünde "dün gece kopardığı filimin" utangaçlığı, saçlarını ıslatıp geriye doğru taramış, ağzında henüz yaktığı "uçlu" Yeni Harman sigarası, evden kimselere görünmeden tüymeye çalışırken arabasının içinde beni bulurdu.

"Abaa abaa, sen hem bamsın, hem anam abaa!.."

Büyük dayım, arabasını demir kapının önüne çeker, "abasına" yani anneanneme, hıçkırıklarla kesilen tuhaf naralar atarak evin merdivenlerini tırmanmaya çalışırdı. Anneannem, "hay gurtlaa yisin abanı" diye homurdana homurdana sarhoş kardeşini sırtlanmak üzere bahçe kapısına inerken, ben saatlerce uykusuz kalıp büyük dayımı beklemenin ödülünü alırdım. Çünkü, o sarı şevrolenin "lambalarını kapatmayı" benden başkası bilemezdi. Dayımın, yine bir sabaha karşı bize gelip, arabasından iner inmez kapıya "yıkıldı" ve anneannemin "ceryanı tükenmesin" diye arabanın "dudüğünü" öttürdüğü, silgilerini gıpırdattığı, gelgelelim "lambalarını bir türlü örtemediği" o günden sonra, söz konusu görev benim olmuştu. Ben, beş yaşında çok iyi araba farı kapatırdım.

Dayım, sabahları, yüzünde "dün gece kopardığı filimin" utangaçlığı, saçlarını ıslatıp geriye doğru taramış, ağzında henüz yaktığı "uçlu" Yeni Harman sigarası, evden kimselere görünmeden tüymeye çalışırken arabasının içinde beni bulurdu. "Nettin bakalım dayısının?" Direksiyon başındaki halime ilişmeyip, yanımdaki koltuğa oturur, arabanın vanilyalı kokusuna, süründüğü limon kolonyasına, pikap çalardık sonra. Başka plağı mı yoktu, o şarkının anısı mı vardı, hep aynı plağı sürerdi arabanın pikabına. "Kara kaş, gözlerin elmas, bu güzellik sana kalmaz, anana bak gör halini..."

Giderken utangaçlığı şevrole de yansırdı sanki. Araba, geceki gibi tuhaf motor sesleri çıkarmadan, usulca gözden kaybolurdu. Arkalarından bakarken, dayımın o sarhoş haliyle arabasını nasıl sürdüğünü, evin yolunu nasıl bulabildiğini düşünürdüm. Bir sorduğumda

"Sen meraklanma, bu araba yolu biliyo" demişti. Gerçekten de araba yolu bilebilir miydi? Ben inanmamıştım ama. Sabahları herkesten önce kalkıp arabanın içine kurulduğumda, gözlerimi kapayıp arabanın beni İstanbul'a, babamın yanına götürmesini isterdim. "Araba araba, beni İstanbul'a götür." Başka bir yerini çalıştırmayı bilemediğimden onlarca kez farlarını açıp kapatır, tekrarlardım: "Araba, beni İstanbul'a götür." Sonraları, sarı şevrolenin İstanbul yollarını bilmediğine karar verdim. Yani, koca dayım yalan söylemiyordu elbette, araba Karabük'ün içindeki yolları, Sıfıranbolu'yu, Amasra'yı biliyor olabiliirdi tabi, ama İstanbul'un-kini bilmiyordu işte. Açıkcası, sarı şevroleyle Karabük içinde bir rota verip arabanın böyle bir yeteneği olup olmadığını sınamak aklıma gelmiyordu. Çünkü, İstanbul dışındaki herhangi bir güzergah beni en ufak bir şekilde ilgilendirmiyordu ve dayımın beni asla kandırmayacağına ilişkin tuhaf bir inancım vardı. Bana kalırsa O, çok iyi yürekliydi, öle olmasa "abasını" çok sevmezdi, ben de şu hayatta en çok ama en çok anneannemi, "Ayşeciği" seviyordum. Gelgelelim, İstanbul'daki anne ve babamı da fena halde özlüyordum.

Sonraları bir kırmızı şevrole impala düştü aklıma. Sık sık gittiğimiz Kılavuzlar Köyü'nde gördüm onu. Normal bir araba olsa, dayımınkine ihanet edip kırmızı şevroleyle düşlerimin başköşesine oturtmazdım. Ama, kırmızıya "Filiz Akın'ın arabası" diyorlardı. Gerçekten Filiz Akın'ın eski arabası mıydı, yoksa bir filmde bindiği arabaya benzediği için mi öyle söylüyorlardı, pek anlamıyordum. Fakat eğer gerçekten eskiden O'nun arabasıyla kesinlikle İstanbul'un yolunu biliyor olma-

lıydı. Çünkü, Filiz Akın İstanbul'da yaşayan bir kimseydi. Benim yaşlarımda bir oğlu vardı, biz O'na kısaca Sezercik di-yorduk. Anneannemi günlerce-canından bezdirip bi şekilde o arabaya binmeyi başardım. Kadıncağız, arabanın sahibine "Şuncaazı bi bindürüvee arabana, yazık, çocuktur pek he-ves edyaa abisi" dediğinde eğer reddedilsedik, büyüün-ce Danyal Topatan veya Kenan Pars olup adamın karşısına dikilmeyi planlıyordum. Ama bindi. Hem, ben ön tara-fa, şoförün yanına oturdum. İlk iş, "kara kaş, gözlerin elmas var mı bu arabada" diye sor-dum. Yokmuş. "Olmaz tabi" di-ye düşünüp aptallığıma yan-dım. Çünkü Filiz Akın sarışın birisiydi. Gözlerimi kapadım sonra. "Araba araba beni İs-tanbul'a götür"... Değildi işte! Kesinlikle olamazdı. Bu araba Filiz Akın'ın değildi. Kendimce çok önemli bir deneyle saptadığım bu gerçeği sürücüy-e söylemedim. Ne de olsa, adam bizi arabasına bindirip iyilik et-mişti. Fakat, yalancı bir kişiydi. Sonraları, Kılavuzlar Köyü'ne gittiğimizde, arabanın her geçi-şinde peşine takılan çocukların arasında asla yer almadım. Yaşama dair çok önemli bir sı-rı çözmüş bilgelerin ağırlığıyla kenarda durup diğerlerini izle-mekle yetindim.

Beynimin içinde canavar düdüklü yankılanıyor. Arka camına "Ne Mutlu Türküm Di-yene" çıkartması yapıştırılmış, hemen altında da başka bir ka-rakterle "best of the rest" ya-zan şizofren tempra arayı aç-mış. Halbuki, biraz önce tam-pon tamponaydık, hemen önümdeydi. Akşam trafiğinde santim hesabı giderken hep böyle oluyor; dalıyorum... Ben toparlanıncaya kadar arkam-daki araba kornaya abanmak-tan vazgeçip, motorunu öttü-rek sağıma girdi, camını açtı, bana bişeyler bağıyor...Duy-muyorum, şişmiş boyun da-marlarını görüyorum, aynasına astığı CD'yi ani bir har-ketle söküp, söz konusu damarlarını CD kenarıyla doğruyumuş gibi yapıyor. Beni mi kesmek isti-yor, kendisi mi hayattan bez-miş anlamıyorum. Sol elim di-reksiyonda, sağ elimi göğsü-mün üstüne koyarak, O'na "ka-bulümdür" anlamında hafifçe boynumu kırıyorum. O öfkesi-ne yaraşır bir hızla kayboluyor. Ben, birinci viteste usul usul ilerliyorum, bu kez gözlerim fal-taşı gibi açık, asla kapamadan, çocukluğumun kendimce tıl-sımlı sözlerini mırıldanıyorum, "araba araba, götür beni bura-lardan..."

ADRES: OKUZ HAYAT
PARRK: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok. No: 20
8200 Beyoğlu-İstanbul

Dün akşamüstü arkadaşlarımdan acı haber geldi. Radyodan dinlemişler, cezaevlerindeki ölüm oruçlarında bir ağabeyimiz maalesef hayatını kaybetmiş. Ben bu duruma hem çok üzüldüm, hem de haddim olmayarak olsa da tahammül edemediğim için elimden birşey gelmese de, aslında inanmasam da Nazım Hikmet'in şiirini tüm cezaevlerindeki ölüm orucu direnişçilerimize yolluyorum. Saygılarımla...

İlkay A./İstanbul

HAPİSTE YATACAK OLANA BAZI ÖĞÜTLER

Dünyadan memleketinden insandan
umudun kesik değil diye
ipe çekilmeyip de
atılırsan içeriye
yatarsan on yıl on beş yıl
daha da yatacağından başka
"Sallansaydım ipin ucunda
bir bayrak gibi keşke"
demeyeceksin
yaşamakta ayak direyeceksin.

Belki bahtiyalık değildir artık
boynunun borcudur fakat
düşmana inat
bir gün fazla yaşamak.

İçerde bir tarafınla yapayalnız kalabilirsin
kuyunun dibindeki taş gibi
fakat öbür tarafın
öylesine karışmalı ki dünyanın kalabalığına
sen ürpermelisin içerde
dışarda kırk günlük yerde yaprak kıpırdasa.
İçerde mektup beklemek
yanık türküler söylemek bir de
bir de gözünü tavana dikip sabahlamak
tatlıdır ama tehlikelidir.

Tıraştan tıraşa yüzüne bak
unut yaşını
koru kendini bitten
bir de bahar akşamlarından
bir de ekmeği
son lokmasına dek yemeği
bir de ağız dolusu gülmeyi unutma hiçbir zaman.

bir de kimbilir
sevdiğin kadın seni sevmez olur
ufak iş deme
yemyeşil bir dal kırılmış gibi gelir
içerdeki adama.

İçerde gülü bahçeyi düşünmek fena
dağları deryaları düşünmek iyi
durup dinlenmek okumayı yazmayı
bir de dokumacılığı tavsiye ederim sana
bir de ayna dökmeyi.

Yani içerde on yıl on beş yıl
daha da fazlası hattâ
geçirilmez değil
geçirilir
karanınsın yeter ki
sol memenin altındaki cevahir.
Dört duvar arasında sıkışıp kaldım. Ne yapacağımı
bilemeden.

Öz önce bir telefon aldım. Daha, telefon elimdeyken gözyaşlarımı tutamadım. Biliyorum bu ağlayış hiçbir şey ifade etmez. Sana söz vermiştim, öldüğün zaman ağlamayacağım diye. Ama sözümü tutamadım. Sana kendimi nasıl affetireceğim, bilmiyorum.

Şimdi sana o kadar çok ihtiyacım var ki, öleyim de sana kavuşayım diye düşünüyorum. Ama birden senin sözlerin geliyor aklıma:

"Senin hayatın benim için değerli. Ona iyi bak ve onu sadece sonsuz bir sevgiyle doldur. Ben öldüğüm zaman beni unutma sakın, arkamdan da ağlama ve peşimden gelmeyi de hiç düşünme. Farzet ki çok uzun bir yolculuğa çıktım ve geri döneceğim. Bana söz verirmisin?"

Bunları demiştin bana Martı Cafe'de otururken. Sonra seninle tiyatro izlemeye gitmiştik. Çok etkilenmiştin oyundan. Adı bile etkilemişti: İçimdeki Çığlık'tı oyunun adı. Çok ilginç çekmişti de iki defa izlemiştik.

Şu an düşünüyorum da, sen haykırmıştın içindeki çığlığı. Bense yapamamıştım bunu. İşte o zaman senin yerinde olmak istemiştin. Senin gibi cesur olmak istemiştin. ama yapamamıştım. Olmamıştı işte... Şimdi ise her şeyi haykırabiliyorum. Cesur bir şekilde hem de.

Keşke, diyorum bazen, keşke sen burdayken, yanımdayken haykırabilseydim, seninle beraber ölmek istediğimi. Yapamamıştım o zaman. Sana söz vermiştim, ölümden söz etmeyecektim.

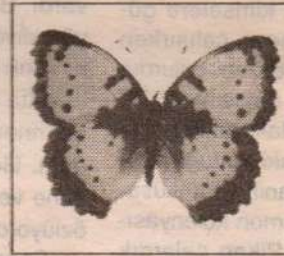
Sen benim sonsuza kadar yaşamamı isterdin... Ve ben yaşıyorum. Ama ne farkederek ki, yaşamak ya da yaşamamak, sana dokunamadıktan sonra... Seni öpüp içimdeki çığlığı sana haykıramadıktan sonra. Ne farkederek ki, ne değişir ki. Ne?..

Suzan BİLKEN

Günlerden bir gün, ben evliyken, bir hanım bana şuna benzer bir laf ettiydi: "Kocanız size nasıl pantolon giydirdi?" Yani, aydın erkek, aferin valla, gibisine herhalde. Fakat ben pantolonlarımı bayağı uzun zaman- dır hep kendim giyiyordum. Hâlâ da öyle yapıyorum. Bu... nasıl yani?..

insanların kitap okumak, mektup yazmak, vb. etkinliklerden uzak durmalarını "zamanım yok" gerekçesiyle açıklamaları pek çok durumda tuhaf oluyor. Şöyle ki, böyle söyleyenlerin büyük kısmı trans olmuş vaziyette televizyon seyretmeye bol bol zaman buluyorlar söz gelimi. Diyeceğim, insanın, örneğin kitap okumaya üşenmek ya da bundan hoşlanmamak gibi bir hakkı vardır. Fakat niye böyle söylemez de "zamanım yok" derler!..

Hilâl USLU - Gebze

Bir dostum vardı; her önüne geleni ikiye ayırırdı.

Bu tutkusunun ne zaman başladığını anımsamıyorum. Ama onu tanıdım tanıyalı birşeyleri sınıflandırdı. Hem öyle laf olsun diye de yapmazdı bunu. Her konunun bir dosyası vardı. Açardınız dosyayı; en üstte konunun adı olurdu. Sonra konunun dallara ayrılarak oluşturduğu piramidi görürdünüz. Bir keresinde "Kuşlar" dosyasını açmıştım. Kuşlar ikiye ayrılır: Uçan kuşlar, uçmayan kuşlar; uçmayan kuşlar ikiye ayrılır: Uçmayan kuşlar, uçan da uçmayan kuşlar. Gülmeye başladım. "Dostum, bu ne? böyle sınıflandırma olur mu?". "Olur tabii. Aşağılara bakarsan anlarsın. Kafes kuşları onlar" dedi. Dostum için en önemli şey piramidin tabanına ulaştığı sayıydı. Bazı dosyalarda ikibinli, üçbinli sayılara ulaşmıştı. İkinci önemli şey ise her konu başlığını önce ikiye ayırmaktı. "Herşey önce ikiye ayrılır" derdi.

Başlarda eğlencelik olsun diye takılmıştım ama zamanla ben de iyice kaptırdım kendimi. Dostum hemen herşeyi sınıflandırdığı için konu bulmakta zorlanıyordu.

Benim işim onu uğraştıracak yeni konular bulmaktı. Ben ei değmemiş konular buldukça sevinçten havaya uçardı. Diğer arkadaşları onun bu uğraşına önem vermez, hatta alay ederlerdi.

Zamanla kendimizi öyle kaptırdık ki, selamlaşmayı unuttuk. Karşılaştığımızda ben yüzümde hınzır bir gülümsemeyle, işaret parmağımı tehdit eder gibi uzatarak bulduğum konuyu söylerdim. Son zamanlarda kendine bir tez konusu arar olmuştu. Tezi için bulduğum konuları bir türlü beğenmiyordu. Bir yandan datora tezi için konu ararken, bir yandan da benden zor ve ilginç konular bulmamı istiyordu. "Boş durmamalıyım dostum, bol bol pratik yapmalıyım" diyordu. Bir gün, "Düşündüm de doktora tezimi kabul edecek bir makam yok. Sen kabul eder mizin?" diye sormuştu. Çok gururlanmıştım.

Sanırım ona pratik yapması için "Cezve" konusunu bulmamdan iki gün sonraydı. Sabaha karşı beni aradı. Çok heyecanlıydı. Karısından çekindiği için kısık sesle çığlıklar atıyordu. "Buldu. Buldu. Tez konusunu buldum." diyordu. Uyku sersemliğiyle, "Cezve ne, oldu peki?" dedim. "Bırak şimdi cezveyi" dedi. "Uzmanlık konumu buldum diyorum sana anlıyor musun? Yarın öğle arası mutlaka buluşmalıyız." "Tamam" dedim, "Her zamanki yerde buluşuyoruz."

Buluşma yerine elinde dosyalarla neredeyse uçarak geldiğini gördüm. Oturduk. Sevinç ile dosyayı tam açıyordu ki, elimle kapattım. Hep istediğim gibi "tutturaklı" bir konu..." dedim. Biraz bozuldu. Ağız ucuyla "Neymiş?" dedi. Heyecanla masaya eğildim ve fısıldadım. "Yaşam..." Öyle bir kahkaha patlattı ki, masalardaki tüm gözler bize çevrildi. sonra elindeki dosyayı açtı. Konu başlığı: "Ölüm..." Bu kez ben kahkahayı patlattım. Zaten gözler bize çevrilmişti. Yerlerinde kaldılar. Dostum heyecanla okumaya başladı. "Ölümler ikiye ayrılır... Beklenen ölümler, beklenmeyen ölümler... İntiharlar ikiye ayrılır." Tam burada durdum. "İntihar beklenen ölüm değil ki" dedim.

"Sen beklemezsin ama ölen kişi hep bekler" dedi. Hak vermek zorunda kaldım. dosyayı önüme aldım. Piramidin tabanında yüzaltmışsekiz sayısına ulaşılmıştı. "Ne kadar sürede ulaştın bu sayıya" dedim. "Dün gece" dedi. Seni aradıktan sonra başladım yazmaya."

O günden sonra dostumdan hiç ses çıkmadı. İşyerini aradım, bir hafta izin aldığını öğrendim. Bir kaç kez evini aradım. "Tezi için çalışıyor malzeme topluyor herhalde" diye düşündüm.

Bir akşam eve döndüğümde, kapıda bir not buldum: "Konu: Yaşam. Yaşam ikiye ayrılır: Dolu dolu yaşam. Boş yaşamın altına bir parantez açılmıştı: Boş yaşamı ne kadar uğraşırsan uğraş birşeye ayıramazsın. Anahtar kapıda son tura girerken telefon çalmaya başladı. Acele ile içeri girip telefonu açtım, karısıydı. Telaşlı ve ağlamaklı bir sesle dostumun bir kaza geçirdiğini söyledi. Apar topar evden çıktım. Kafam karmakarışık. Kaza yerine vardığımda gözlerim önce dostumu aradı. Karısı ağlıyordu. Ezilmiş büzülmüş arabanın yanında bir sürü adam bağıra çağıra dönüp duruyorlardı. Birden dostumu gödüm. Başı arka pencereden çıkmış, geriye düşmüştü. Altına girdiği kamyonun şoförü, ellerini kollarını sallayarak televizyonculara gazetecilere birşeyler anlatıyordu. Orda ne kadar süre sessiz, boğazımda o sertlikle karısına sıkıca sarılmış olarak öylece durduğumu anımsamıyorum. Sonra arabanın kaportasını parçalayarak dostuma ulaştılar. karısı kollarımdan kurtulup koşmaya başladı. Dostumu omuzlarımdan tutup yukarıya çektiler. Karısının çığlıkları arasında gövdesinin üst kısmını soğuk asfaltla koydular:

"İkiye ayrılmıştı..."

Ertan Tanoba

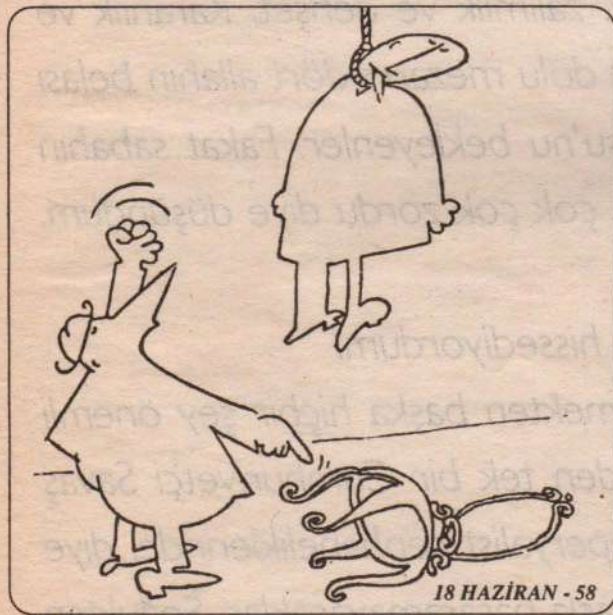

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

21 KASIM - 56

18 HAZİRAN - 58

SAYI: 12 26 TEMMUZ 1996 CUMA

SAHİBİ: ŞİNERA YAYINCILIK adına Mehmet ÇAĞÇAĞ • **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ • **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Kutlu ESENDEMİR • **Öküz'e saman ve su veriler:** Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Çiğdem ANAT, Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MUJDE, Güneri İÇOĞLU, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü ÖFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK) 1 yıllık Abone bedeli - 100 \$ - 6 aylık Abone bedeli - 50 \$ • **UZAKDOĞU - (UÇAK)** 1 yıllık Abone bedeli - 125 \$ • 6 aylık Abone bedeli - 65 \$ • **AVRUPA (POSTA)** 1 yıllık Abone bedeli - 100 DM - 6 aylık Abone bedeli - 50 DM • **AVRUPA (UÇAK)** 1 yıllık Abone bedeli - 110

Yolculuk Nereye

ÇİĞDEM ANAT

Bony And Cleyde Parsadan İle Zühre

Selçuk Parsadan ideolojinin sözcük anlamını bile bilmezmiş, kendi defteri varmış. Bony and Cleyde hikayesiyle açılıyormuş defter. Bony Parsadan günün birinde Cleyde Zühre'yi bulmuş. Yaşamı yeniden tanımlamış: "Mavra, para, sefa". Bu üç ışık yolunu aydınlatmış. Defterin diğer sayfalarında mafya kol geziyor. "Babalar ve Oğullar". Defter uzun, alıntısı gösterimdeki film.

Parsadan ekonomist değildi, aileden kalan üç kurusu binbeşyüzüç milyara çıkarabilecek el çabukluğunda sihirbaz da değildi. Parsadan dolandırıcıydı. Parsadan'ın kartvizitleri paşa isimleri açtılar kapıları. Kimel'in sureti dikildi, buyuruldu: Sökül paraları!..

Çarpılmışa dönenler uçlandılar paraları. Paralar cukka, parsadan fora, sonra dolaba.

PARSADAN; "Konuşursam dünya yıkılır" dedi. Dünyayı yıkma kararı zor verilirdi, nihayet kararını verdi Parsadan ve konuştu... Bir yıldız bile kaymadı. Yıldızlar star yapıldı.

Defterdeki Bony Cleyde hikayesi altüst oldu. Parsadan çileden çıktı, hiç susmamacasına konuşmaya karar verdi. Konuşukça dönme dolap daha hızlı döndü, parsadan dolabın içinde kaldı.

Parsadan eski Türk filmlerindeki adalet sahnelerine inanırdı.

Babacan müşvik hakim, sesi cılızdan gür oktavına

geçemeyen savcı vesaatler süren zurnalı tefli savunma yapacaktı hesapta.

Duruşmadaki mahkeme başkanı sevmezdi sinemayı, o ciddi adamdı. Dolandırıcı dolandırıcıydı. Başbakan dolandırmak dolandırıcıyı ayrıcalıklı kılmazdı. Başkan lafı kısa kesti ama Parsadan savunmasıyla ayrıcalıklı sınıfına girdi.

Allah'a inanmayan, ateist kimliğiyle o konferanstan bu konferansa koşan, tv programlarında ise "hepimiz müslümanız" diye söze başlayan korkakların Parsadan'ın duruşmasını izlemesi gerekirdi.

Parsadan ne ise o idi, çıktı ortaya söyledi söyleyeceğini..

"Eee onun arkasında mafya var" diyenlere sorulur; Mafya kaç kişi, siz kaç kişisiniz?

Ne istediğini ve istemediğini söylemekten bile imtina edenler, önüne arkasına sağına soluna baka baka sürekli kendimi yakarım endişesiyle fısıf fısıf fısırdanlar delikanlılıktan nasiplerini hiç alamadıklarını bu duruşmayı izleyerek daha iyi anlardı..

Cesaret, delikanlılık, yiğitlik bunlar feodal kavramlardır diyerek, sosyalizm cengaverleriymişsiniz gibi yükseltmeyin sesinizi. Siz kapitalizmin akıl hocası olmayı sürdürün. PARSADANLAR SİZİN AKLINIZI BOZACAK.. Deli raporuyla sıkıştırılmazsa kenara Parsadan daha çok konuşacak.

Parsadan takmıyor; kim koydu kuralları?

Parsadan tanımıyor; kim belirledi konuşma biçimini, hitap şeklini?

Parsadan aldırıyor; kim kendisinin cezasını kaç kat arttıracak?

Parsadan konuşuyor; konuşmak yasak mı?

Çocukken hepimiz böyle sorardık; Konuşmak yasak mı?..

Hepimiz pek büyüdük. Akıllı uslu olduk. Keşke konuşmak yasak mı diye sorabilecek kadar çocuk kalabilseydik..

Alihan Irmakkesen

"YETİŞİR..."

Takip takıştırdığımız süsleri çıkarsak, hayatın içindeki görüntümüz nasıl olurdu, diye düşünüyorum. Unvanlarımızı, büyük aşklarımızı, onulmaz kırgınlıklarımızı, çok acılar çekmişliğimizi, anlaşılmamış yeteneklerimizi ve içtiğimiz sigaranın markasını çıkarsak, diyorum... Ne kalır geriye? Bütün bunları çıkarınca, neden bazıları görünmez oluyor, bazıları ise daha bir belirginleşiyor? Salt "kendi" olarak varolmak bir beceridir gibime geliyor, bir tür meziyet, bir erdem. Yetinmenin sessiz kıyısında durup, yetinmezliğin azgın sularını seyretmek, gülümseyerek. Hayata katlanamamak, biraz da, kendimize katlanamamaları seyretmek, gülümseyerek. Kendi olmak ve yetinmek, aslında, kederin bin türlüünü yedeğinde taşısa da, insan olmanın güzelliğine ilişkin bir yumuşaklıktır. Günlük hayhuy ve didişme içinde, giderek gerilerde kalan o eski yumuşaklıktan söz ediyorum.

Küçük bir evde çoluk-çocuk yaşayıp, bayram sabahları "küçük dayı"nın elinden tutup bayram yerine gitmek hayattır. Ha-

yattır işte. Gerisi, tüm o istediklerimiz ve düşlediklerimiz birer fazlalık! Kendimize yükler ekleyerek yaşamaktan aldığımız o tuhaf, hiçbir şeye benzemeyen keyif. Fazlalıklara katlanamayan "küçük" yaşamlara bakarken dudak kıvrışımız, kendimizdeki fazlalıkları görmezden gelmenin bir yolu oysa ki. Durmadan takip takışırken süslerimizi, o aslında sadece kendi olana duyduğumuz kıskançlık, içimizde bir yerde unutulmuş. Kıskançlıkla yaşanmaz! Süslerle de yaşanmaz! Sadece yaşanır... Sonu olmayan yetinmezlikler mi doldurabilir bir yaşamı, yetinişin süssüz mutluluğu mu yoksa? Abartılı olacak ama, çok temel bir tercih yetiniş ile yetinmezlik.

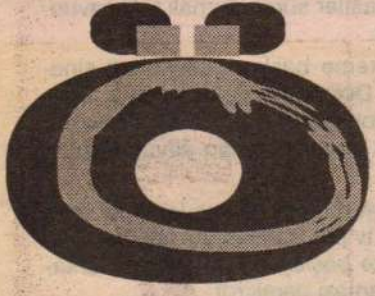
Edebiyat ve bilhassa şiir bağlamında da, bana öyle gelmiştir ki, büyük şiirler genellikle küçük yaşamlardan çıkmıştır. Abartısız ve derin bir anlamının küçük yaşamları. Fazlalıklardan kurtulmaya çalışırken insanın üstüne gelen fazlalıkların kederi dahil, sokak, çarşı, nişanlı, dayı, ev, sofa ve yoldan geçen eskiciler vardır sadece hayatın içinde. Gerisini sonra biz ekleriz. Eklenen her şey gibi, eklenmiş gibi dururlar üstümüzde. Bazı hayatlara baktığınızda ise, öylesine kendinden, öylesine sadece insandılar ki, ekleyecek veya çıkaracak bir şey bulamazsınız, sevgili Ziya Osman Saba'nın hayatı ve hayata ilişkin şiirleri gibi:

Beni hatırladıkça,
Evine misafir geleyim,
Arasıra gönlümü al,
Kahvemi sen pişir,
Sokakta görünce, gülümse.
Taze doldurulmuş sürahidem
Yanıma yaklaştı,
Bir hardak su ver
Az elin elimde kal.
Yetişir...

Ne adına medeni cesaret de denilen arsızlık, ne de büyük hülyalar; utangaç ve sessiz bir orman gezintisi sonrasında sakinliğiyle yaşayıp gitmek. Sonra da ölüp gitmek! Ne köşe kapmaca oynamak, ne de tirajı oan yazar kasıntısı taşımak; yaşamak ve yazmak sadece, kendin için, mahalle için, ve tüm insanlar için. Ama hep kendinle, ama hep kendine. Var böyle hayatlar. Vardı böyle hayatlar. Böyle hayatlar vardı diye, dünya yaşamı bir yerdi. Böyle hayatlar hızla eksildiği için, şimdi her şey daha kırık-dökük. Mahalleyi küçümseyen, nasıl anlar ve kavrar bütün bir insanlık durumunu? Bunlar boş laf, biliyorum; ve de bilmez değilim, ne yenin altındaki gövde, ne de bahçelerde kurumaya bırakılmış kalp kimsenin umurunda. Ay-nadan yansıyan sahte güneşin ışıkları altında görünmez oluyor her şey, ve hayat akıp gidiyor işte. Ne güzel!

KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan Mungan, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihal GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELÖĞÜ, Ömer İAÇINER, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN **Sayfa Sekreteri:** Aydın ŞAHİN, Fikret ÖZDEMİR **Bağış-yar Tasarım:** Murat YÜCEŞAN - Cebirli OKÇU - Vesile ÖZDEM **Montaj:** Kadri Çavuşoğlu **Sahne:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ÇARK **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN **Bina Görevlisi:** Yasin ADIYEKE **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54, **Fax:** 251 52 67, **Başla:** Basmat Dağrım - Bir-Yay, **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

DM - 6 aylık Abone bedeli - 55 DM • YURT İÇİ (POSTA) 1 yıllık Abone bedeli - 3.500.000 TL 6 aylık Abone bedeli - 1.750.000 TL • **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462 - 0 • Dolar hesabı: 3002461 - 2 • TL hesabı: 1100384 - 7 • (Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmaklık Şubasına aittir)

bizim gibi insanlar şerefleri için yaşarlar, namusları için ölürlər. ama sen bunu anlayamazsın

Adı: **Bobby Sands**... IRA üyesi... 4.5 yıl Belfast yakınlarındaki Long Kesh İngiliz Toplama Kampı'nın H- Blokları'nda "yaşadı". Sands, açlık grevi direnişinin 66. günü, 5 Mayıs 1981'de, hayatını kaybetti. Onu izleyen dört ay içinde dokuz

arkadaşı da aynı direnişte öldüler. **Ölüm orucu**'nda hayatını kaybeden ilk mahkum olan Sands'in, hücre hapsi'nde bulunduğu sırada, tuvalet kağıdına yazarak "anüs'ü"ne sakladığı ve öldükten sonra ortaya çıkan notlarından, son sözleri:

“Diğer bloklarda gürültü tümüyle kesildi ve pencerelerde kalmış olanlar ya uyumak ya da şiltelerinin durumundan dolayı uyanık kalmak için içeri çekildiler. Çok sakindi ortalık. Rengarenk parlak ışıklar üstüne yansıdığından kar pırıl pırıl ışıldıyordu. Sessizlik çirkin ve korkunçtu. Üstümüzden geçen karga, karanlıkta bağırdı. Uzakta, yavaşça giden bir helikopterin ışığı dansetti. Ailemin iyi olup olmadığını merak ettim. Bir sonraki ayın ziyaret zamanı gelene kadar ölesiye meraklanacaklardı. Zor bir gün oldu. Her gün de böyle değil mi sanki? Ve yarının neler getireceğini Allah bilir. Yarınki şanssızlar kimler olacak? Kimler lime lime vücuduyla ceza bloğunu dolduracak? Kimler hortumla ıslatılacak, dövülecek ya da hareket sırasında paramparça olacak? Yarın salt daha fazla acı, işkence, üzüntü, sıkıntı ve korku getirecek. Ve kimbilir ne kadar da aşağılama, zalimlik ve dehşet. Karanlık ve yoğun soğuk, boş mide ve insana kötü durumunu hatırlatan pis, kabus dolu mezarın dört allahın belası duvarı. İşte yarın yüzlerce çıplak Cumhuriyetçi Siyasal Savaş Tutuklusunu bekleyenler. Fakat sabahın işkenceyle dolu olduğundan emin, dayanıp teslim olmayacağız. Zordu, çok çok zordu diye düşündüm. Nemli şiltenin üzerine oturup battaniyeleri üstüme çektim...

Zafere yaklaştıran bir gün daha diye düşündüm. Çok aç olduğumu hissediyordum.

Eskiye oranla iskelete dönmüştüm ama önemli değildi. Çözülmemekten başka hiçbir şey önemli değildi. Bir kez daha döndüm. Soğuk çok etkiliydi. Çözülmeyi reddeden tek bir Cumhuriyetçi Savaş Tutuklusunu'nun dayanma gücünü kırarak hiçbir şeyleri yoktu. Tüm emperyalist cephaneliklerinde, diye düşündüm. Ve bu çok doğrudu. Direncimizi kırmayı başaramazlar ve asla başaramayacaklar. Soğuktan donarak yeniden döndüm. Kar, pencereden battaniyenin üstüne yağıyordu.

Bizim de günümüz gelecek dedim kendi kendime. Bizim de günümüz gelecek.”

